De gestalte der stem

Bert Schierbeek

bron
Bert Schierbeek, *De gestalte der stem*. Uitgeverij De Bezige Bij, Amsterdam 1957

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/schi003gest01_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de gebruiksvoorwaarden.

dbnl digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren

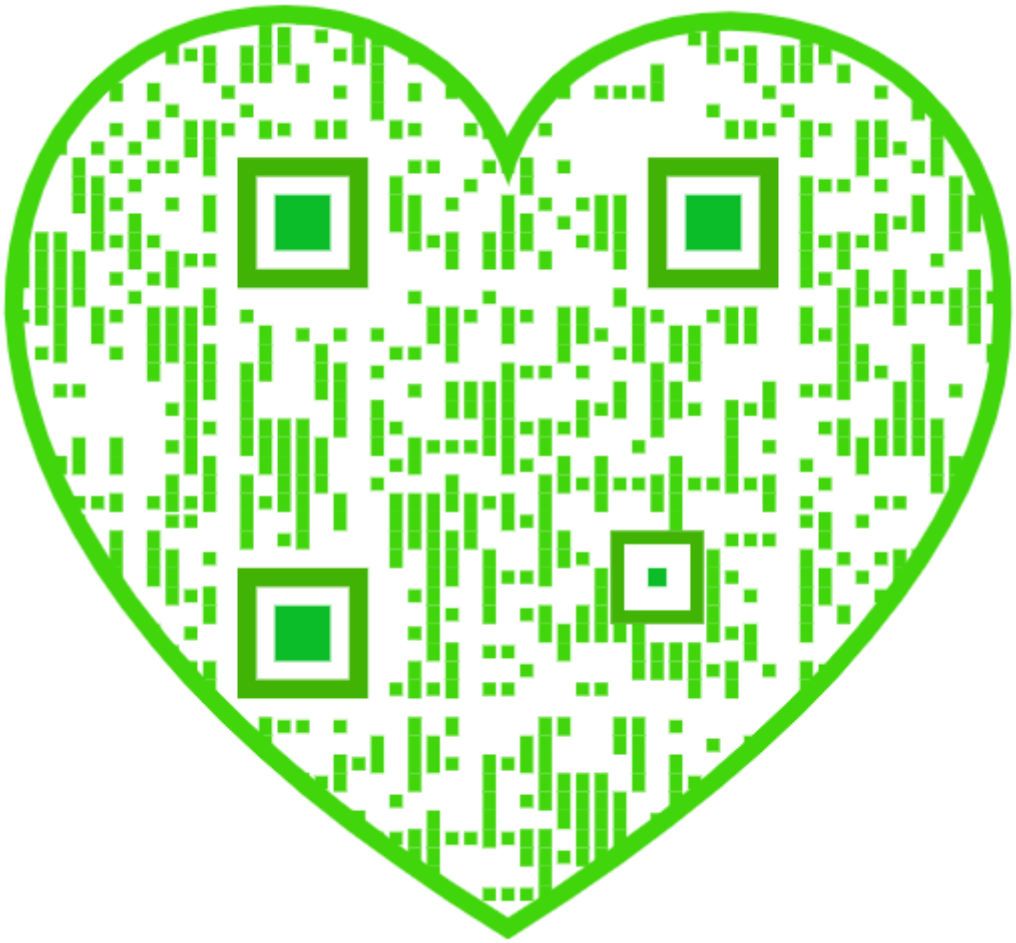

Voor Margreetje

[Ik beweeg mij nu]

IK BEWEEG MIJ NU in de gestalte der stem
die gaat in de kilkeper het woord
in mijn linkerhand een gehoorapparaat
in de rechter de huid van de aarde
ik hoor de weerwraak
ik zie het slachtofferspel der geliefden
ik zet mijn hart uit in de tastende ruimte
mijn mond op het raster der angst
mijn lippen kussend de donkere gang van het leven
in de doorbraak der ogen het licht
van de architectuur van de stem
die gaat binnen de tonggeslachten
door het raamwerk der voorstellingsstromen
in het wonderlijk kristal van het zweet onzer handen
langs de denkbeeldige muur
met de poorten van in- en uitgang
over de drempel der zevende eenzaamheid mens
die bouwt in de architectuur van de stem
die staat als het dak over woorden
de zwarte zee en de huifkar der liefde
het edelkoord van het schrift der dode volken
en het breukverband der verdoofde oren
de bouwkunstige gang van de stem op aarde

dat is zei een man dat ik zo licht mag worden als zeer oude
thibetanen en mij met ketenen omhang om van de aarde te
blijven om het levensbeeld van minnend maanvolk aan de
hellingen der bergen te voltooien met de naar binnen
geslagen stem der wijzen uit het duistere gat van het licht
waarin ik woon en zeer langzaam met spelden de muren
doorboor om wederom tot de zon te geraken gaande naakt
door de eeuwige sneeuw van het bidden voor een beeld van
altaar in de omwandelende voet van het heiligdom

strelend de verlatenheid van de menselijke huid gaat de hand
van de stem
ik speel met de vingers
ik heb mij van veel ontdaan
met de worgende en strelende vingers
ik sta alleen in het huilende huis van de wind
met de verloren handschriften der dode zee
zo zout
zo oude legende
de knoros van het licht in mijn ogen
de vliegende koeken verlaten mijn handen
dat zijn de daden
om te verzachten

zij maakten daarvoor zei de man wonderlijke reliefs in de
vorm van wagenwielen en ook zo groot en de spaken waren
de paden waarop gesteld stonden de gestalten van verbeelding
die hen omringden de vlaggen, lampen en wierook en de
stemmen der lama's waren torentjes klei de torma's
genaamd
dit is
de cosmogenese der stem vol vreemde figuratie

over de lippen
de menselijke
de draagbalken weedom
de consoles vertrouwen
de loketten der twijfel
de hang en sluitwerken der hartkameren vrees
de windhaken der hoop
de wonderlijke formules van de eenheden uitgaande en
inkerende stem waardoor ik de dood vrees
zoals de arme vrouw die de stemmen kent soms vraagt het
geluid te stoppen of wat terug te zetten en ook de gaten der
doorgang de deuren muren en ramen
de stem die de genade niet geeft
en de gek van de mens maakt die hoort

want er zijn slechts weinigen die de stem horen
maar er zijn er de velen die haar maken

zij bouwen het schaduwtheater der verontrusting binnen de
tekenen der contemplatie en staan kinderenstig in de
wenteling van het wiel sluiten hun ogen grijpen duizelig het
speelgoed en laten het vol vrees en verwondering de blinde
vingers der daden ontglippen
en zij graven een gat voor het wiel om het te verbergen
een heilige grot
en zij slaan gade de wenteling van het wiel dat hun wereld is
en zij vrezen binnen de gekleurde samenzang die zij doen
zij zien een krampplaat vol afzondering
een hongerplafond
zij straffen en lachen een architraaf over alles
het kettingverband van het leven op aarde
de menselijke stem

de schreeuw uit het mangat
de afstand van iedere dag naders gemeten
waarover wij lopen wat wij kunnen
met de voeten in de epische gestalte der stem
ook ik die reed in het hart van de weerkerende vrouw van
liefde uit het land kostverloren en de buurtschap genaamd
hongerige wolf in de omslag van de versiering der blikken de
maag leeg en de maan laag onder het melkgesprek van de
sterren en zeer bewogen want ik had mij van veel ontdaan
ik woonde in de waterschoten der grachten
en in de windharp het woord
mijn hart lag op mijn handen en klopte langs de bouwputten
der huizen
ik had de wakers en slapers geplaatst binnen de vervoering
der stem
en de stem was de eenzaamheid
waarover wij lopen wat wij kunnen
met de zwijgende stenen die de nagel schrapen
tegen de stilte der stem
en ik schreef vreemde talen tegen de donkere muren
omdat kwekers bomen bouwen, zei de geliefde
en mijn stem beweegt zich door de offers
en is met open mond bewogen
temidden der mensen met de vreemde lampen geluid
leg ik de dag vast
de iedere
op het gezegelde veld der seconden
binnen het dekblad der tijden
de bekfluit geheven tot het beeld van dit tongwerk
in de gewonde mond die de boom zal bouwen
van de ontrukte en schouwende gang van de stem
plechtig als een oerwoud

omarmend het ongeziene water
de vrees in de keel der dieren
de stap en de stand van de trotse flamengo
de gevleugelde afdruk der handen gehouwen in stenen
woestijn
om dit toonaarden geslacht de draagbalk te verleggen
van de taal
de avater
de dada
de wonderboom van dit hoofdmanuaal
levend in de windtrap der stamtonen
de stijgende
de dalende
de madrigale vloed der gemene namen
de mysterie-stad van de stem
het onder-en-boven-ding
mijn koelemansoog geheven
mijn zon-en-regelkeel
de wonderlijke kiel van dit schip gekanteld op aarde
de romp van deze schelp is doorzichtig
de traanbouw het heelal van het hart
het oor het omvamend karkas
boven het ontoereikende doen van de handen
het beeld van de gestoorde
ik in mijn stem
die de klank naboots
ik lig aan de kust en luister
in de verschrikkelijke greep der aanwezigheid
een zwarte paus
een lichtridder
een fabelfontein
van het modderbad van de menselijke stem

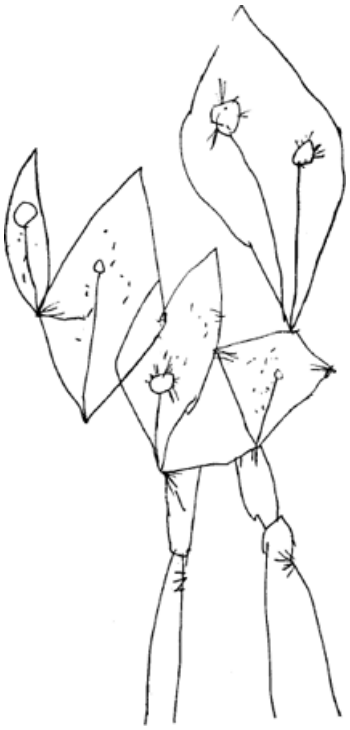

[Dit was zei de man]

DIT WAS ZEI DE MAN toen ik nog op Korfoe woonde en de
bergen bouwde uit wijn en vulde tot de rijke gang van mijn
vrouwen die zongen in de tempels der wind natuurgetrouw
en oosters bewogen de statige kruik geheven als de zuilen en
het fries sprekend in de wonderbaarlijke voorstellingen van
hun ogen de schepen van hun gang gemetseld in zwijgend
marmer hun huid warm van hart en de handen traag bevlogen
omdat daar de schedel der hemel zo zinvol is
dat is zei de man het licht van Korfoe
een zeer oud weten van vogels en planten en de vegeterende
vaart der schepen
in de valhelm der stilte beweegt zich de zee
om het heiligenschrift te voltooien

wij

de ontelbaren waarin wij staan in de bewegende daden
wij de doende stem
de stokers wij en ruimteblind
en geboren in de bewoning der steden en de vlakten onder de
hemel
met het handwerk der nood in de ogen
met de gemalen der denkkracht
in het hart de nier het geloof wij zijn en zullen doen en
bebouwen
dit alles
ons
in de rondvaart der stem
met de kindermoorders der oren gespitst
om het zinkstuk der angst te voltooien
tot dijken dicht
om ons heen
de gebouwde genade van reine gerekte vrouwen
die zich geven
aan aarde en duisternis en tegen de wateren der wind
ruimteziek wij zijn in sarkophagen vrees
maar open
onbeschut en bewogen de rug tegen het hart gezet
de borst naar de aarde
in de ijzerperioden der handen
met de helicoptère heffing der stem
wij
de gehavenden
de gewonden van het gewone leven
op de daken der huizen die wij bouwden
tot de wateren vervuld
en biddend tot dit water red ons
noodzaak ons niet vrouw en kind te kelen

wij hebben het huis steen voor steen gemetseld
wij zitten en bidden tot de hals in het water red ons
onze stem is de ladder tot alles wat hoger is dan de handen
die dit maakten
en red ook de dieren die niet weten
en de ongeborenen in onze vrouwen
opdat zij het licht zullen zien door de duisternis der geheimen
en dat de kinderen uw stem op het water zien staan
en wandelen aan de hand van de hoepel der aarde
en muren bouwen tegen het onbegrijpelijke water
van voor de geboorte
en de nacht van het openbreken der moeders
de brullende zee vol hoop en ellende
waartegen wij weten geen huis is te bouwen
geen dijk hoog genoeg is
geen reis ondernomen
maar enkel een gat in de wind
dat wij schreeuwen
tot torens ontstaan en plaatsen om te begraven

daartussen de dreun van de stem
en het zachte praten
over de ontwaking der volken
en het schrobben der vloeren
en het wassen der ramen

het mededogen dat opstaat tot in de tenen van 't land
en weten wij niet alleen wij verdrinken wij dat zijn zij die in
china bij honderdduizenden samen te water gaan zonder wil
van een god en gebouwd ook zij niet tegen het wandelend
waterhuis dat de goden bouwden bij ons de god bouwde als
grens van het land als grens van ons lichaam het land dat wij

zijn en zij zijn in china langs de jankse in hyderabad en
bombay langs rivieren en zeeën de millioenen die verhieven
het gebed van hun stem tot de daad van hun hand en bouwden
zoals wij
er zal geschreven staan:
velen huisden in bomen
in willemstad en mijnsherenland
in rangoon minnesota en peking
en zenden wij naar ieder pakketten?
want de stem zegt de wereld der mensen is één
de adem van ieder is de adem dergenen
en de dood van een die van allen
de boom het binnenwerk van de hoop
want de dingen zijn verschrikkelijk belast met het wonder
en de dijken altijd te laag
zodat de mens gek wordt
en zich terugtrekt in het gekkenhuis van zijn stem

zij zei zie ik draag nu windmolens in mijn handen om de
kracht van de wind te meten en niet om kracht op te wekken
ik meet alleen zoals ik eens het gewicht van mijn kinderen
mat één voor één en voelde ze zijn te zwaar ik kan de last
niet dragen en vooral niet als hij altijd tegen de thee de stad
in loopt omdat hij onrustig is en de mensen die goed voor
hem zijn ook niet kan dragen en dus bier gaat drinken in een
café en het glas voor zich heeft staan onder zijn blikken en hij
niet in de spiegel kijkt maar er doorheen en een huis ziet dat
schommelt dat hij eens bouwde en mij maar alleen en ik het
ook zien en hij niet begrijpen we groeien langselkaarheen ik
las eens de mensen die elke dag elkaar zien die groeien langs
elkaarheen en kennen elkaar niet meer zoals de muren in een
huis en koppen op het aanrecht niet zo zijn mensen maar met

windmolens mat ik het gewicht van de kinderen en de
snelheid waarmee zij zouden vallen die spiegel door waarin
mijn man kijkt alleen met onder zijn ogen het bier een witte
kraag in het glas en om zijn kin en zijn handen gevouwen en
zijn lippen niet stil zo keek ook ik in die diepte en wierp hen
toen één voor één uit het raam maar de spiegel ging niet stuk
en ik sprong na maar alleen mijn benen mijn armen maar mijn
oren en ogen braken niet en mijn handen dragen nog
windmolens en de kinderen hoor en zie ik overal en ik proef
ze in mijn keel want de kracht wil dat het leven niet te meten
is en de last te zwaar om te dragen maar gedragen moet
worden en daarom spreken de kinderen
in cosmische onrust
met draadogen
binnen de schaduw van twee droombeelden
de lippen bewegen en over de lippen de adem en de adem
vraagt gestalte
aan de moeder die wierp
aan de vader die gescheiden bier drinkt
de ouders uit wier gestalten het kind is
op de samenvloeiing van beeld en bloed
en het kind spiegelt zich in de val en verbeeldt zich
een weg omhoog
de jacobsladder uit ouderlijke nachten
een wondertaal tegen het plaveisel
want de weg is een gat door de aarde tot een andere weg de
weg kruist
en de mensen elkaar zien en groeten met woorden
de woorden bouwen de nabuur of breken hem af
de nabuur neemt het gebouwen legt er zijn hand tegen en
vraagt
de vraag gaat het oor in en uit een gat door het hoofd

het gat is de smalste verbinding tussen nabuur en buur
waardoor een onzichtbare draad trekt het bewegende lichaam
der lippen
over de lippen groeten de mensen elkaar
en het leed dat zij deden
en de kinderen leggen de lussen der ogen om de gestalte der
stemmen
zij horen en zijn gereed
omdat op aarde en tussen de mensen niets valt te meten
en de kortste verbinding de cirkel is
of een grillige boomvorm met hoorns van prehistorische
dieren
of de wentelende vorm van steen als de aarde zelf
of de grens van het water dat de spoelstreep verlegt en
neerwerpt de zeester der vreemde herkenning
want zei een chinees mij de wortel is natuurlijker dan de stam
omdat uit de larven der duisternis het experiment van het
licht is
waarin de mens geworpen een spelonk vol schaduwen echo
en binnen zijn angst een tactisch lichaam
dwz binnen de krijgskunde een veelvoud van krijgslieden met
één enkele wil
dat is de macht van één vorm van stem
en de gestalten daaruit zijn dood waanzin lijden lachen en
broederschap
en soms het soldatenlied
en de verre vriend uit bombay
en ook het kind van één nacht dat later de grenzen leert
en vraagt met draadogen
en luistert met ankeroren
en de hand strekt grijpt en begrijpt
een geheimzinnige formule vol vreemde tempelbouw

enkel nog adem en windgang tot vorm van zwarte taal
magisch het lichaam omgrenzend tot toekomst van handwerk
een blauwe moederschap
maar gaande negen maanden met het beeld
tot het rood is en uit en schreeuwt
het kind uit het begeleidende woord van liefde
dat vlees werd en stem
een mirakel van harlekijn hoepel knikker en trein
daartussen de begeleidende vriend van de stem
de dag-dag van ouders en kinderen
zoals zij bouwen een voetbad voor de geweldige leegten
een lineaire in het landschap
een windtunnel in het geweten
met een wrijvingsweerstand tegen de dagen
tegen de rimpels der droge rivieren
de grijze
de meedogenloze
waar wij de nachtschade bewonen
in de kreten om vreemde winst
het stormsein van de vergeelde tanden geheven
de drukdoos van het hart geopend
in de armen de lege omhelzing
en de mond spreken over de eigenschappen der lucht
objectief
meervoudig
van het innerlijk als het kan
en het uiterlijk verkeer van de huiden
dat de kleur opwekt
de ontleding der letters en de maatschets het woord
op de lippen
de arbeidsslag van het bloed bezonken
een luxeleven

een noodbestaan
en wat daartussen ligt
een onderkomen voor het warme dier van de stem
met de melkbakens der nacht om zijn huid
en daarbinnen de onthavende moeder
vol geweld van het rokende leven van liefde
dat de lichamen tekent
en huizen zet om ons allen
met een gonzende buikbron van binnen
waar de roodharige paarden wonen in magische riten
bewogen
lichaam en ziel gehangen tussen de armen van de geliefde
de paarden de sprekende
van de schaduwen der duisternis aangedaan en een stad
op hun lippen dragen zij de broederhoede
en de creatieve leegten der stem
in de oren liggen de zieken die fluisteren
wij rotten weg
wij lachen nog tegen de bezoekers
wij gaan heimelijk met hen naar bed
zij menen het goed en drinken ons ogenwater
zij sturen bonbons en zijn verheugd over de smaak
wij gaven in hun sterke leden met onze ogen
een gat om te sterven
wij fluisteren
een wijgeschenk vol kanker
de zwarte voeten der ziekte
de gaande der gezonden de liggende der zieken
de nagels gewet
in de wegterende hof van de stem
het lichaam rot weg
maar de lotos bloeit zonder wortel

en onze ogen zijn grote vogels
waarin een lachende regen
en boren gaten in onze oren
hebben een grote baard
hebben gevlochten haren
scheren ons hoofd kaal en schreeuwen
kleuren onze kleren
en worden grote praters
bouwen bergen emigratie
met een brakende mond vol snaren
waarop wij de wegen zien
naar een mooier weer
en in de rover ons hart het touw van de stem
om water te putten
om brand te blussen
tot er geen werkzaamheid meer is
en wij belanden op ons rem vlak
met de eigen in- en uitvalshoek van onze ontlading

en dan staan wij roerloos in de geweldige stromingsleer die
dit drijft en leveren de hefkracht op boven de kunstmatige
horizon der blikken uit en stellen onze hoogteroeren met de
bewegende stuurkolom van ons lichaam dat wij hebben en
dienen en waarbovenuit wij willen zonder verlies van een der
leden met de volle inzet der mist- en lichtbakens die dit hart
zijn het menselijke met kans op de krukassen der liefde te
gaan in de verboden spelen die wij opvoeren en noodzakelijk
zijn

wij zijn zeer noodzakelijk onder de sterren
op de lippen der mensen
in de legioenen der boze geesten

zijn wij de pelgrims
en wonderlijke dieren
en vruchtvlokken op de uitdrogende aarde
een moesson vol kruiden
wij de bouwers in de menselijke stem
wat wij stichten
de dwaling en vreugde der dingen
met harpsnaren onbekommerd
het bloedende hart in de handen
steden in het land
gazons in de stad
met de tuinen der tegenspraak in onze oren
onze hoofden onmatig vergroot over alles
wij hebben lief
en zijn ontroerd
en slaan de hand aan ons zelf en aan anderen
en bewonderen het bloed dat vloeit
en zijn bewogen en weten niet
maar bouwen in de stem
die roept de onmenselijke die ons roept tot de handen de
menselijke die doen als honden gehoorzaam ons
en maken
wat de stem beveelt en
wij zien en wij horen niet
maar wij zeggen wij zijn geheel doorzichtig
en hebben een heldere stem
wij zijn een machtige moeder met het kind op haar rug
want zo wil ik lopen door alles
wil een gat in de tijd
ben een dagloner van smart
heb rekenkamers voor de schuld
en ik reken en heb lief en ben verschijnsel

want ik deel de oorkonden uit van een verschrikkelijke
dronkenschap in een bedelorde van woorden sta ik als een
pestheilige en bouw het leprozenhuis van de voor v - en
nakomende geslachten van wij mensen zoals wij leven op
aarde in de goddelijke diepten der smart op de kerkhoven van
onze onnozele kinderen die wij baarden voedden en
voorzagen van een gang die zou zijn de gang der zuilen om een
vrome hof waarin de kunst van het sterven gemakkelijk
geleerd zou worden wij de knekeldieren met de verdraaide
blikken en de droomtorens van onze geest die huisde in de
buik der chinezen die wisten wat de geslachtsbomen bestuurt
diep in de wortel van bloed en stem onder het blonde schild
dat de beloften draagt een berg vol mooie mensen
zo stond zij voor mij, zei de man
zij had ontslag genomen binnen een nieuwe beeldvorming
haar stem een weldoorvoede savanne
heilig om de fluistering achter het woord
dat zij zou gaan
naar een ver land, zei zij
de bloedzuiger heimwee is pas begraven
ik liep over het kerkhof en legde de bloemen
dit wordt geen bijblad
een land zonder stopverbod, zei zij
en de vruchtbaarheid der spelen is zonder einde
ik volg het bloedspoor van mijn hart

ik zag het kloppen eens en heel doorzichtig niet enkel een
spier zoals de dokters zeggen maar na een tijd een
mannenhoofd in mijn hand het lag met de lippen ogen en
oren die spraken door een voile van vroeger maar helder
direct en ik heb mijn hart gekust ik had het in mijn hand en ik
heb het wederom geplaatst onder mijn linkerborst ik kus

voortdurend mijn hart de lippen ogen en oren en een stem
bouwt in mij voort en het beeld af dat nu voor mij staat en wij
vertrekken een werk vol visioenen en ik brand rood op in de
voorholten van mijn blikken en ben een wereld ik nu ver van
de leegten die ik vul
want het vormeloze is in het hart van alle vormen
in het onnoemlijke daadloze wonen
zo zal mijn stem de aarde bevloeien
als een grote wind zal ik staan in de slag der guitarenakkers
mijn handen wijn
mijn vingers drama
een nachthuis vol geluiden
en daar zit men aan tafel en vermoordt een man in zijn slaap
meerdere malen zit men sterk vergroot in zijn eigen scène
de volgende dag eet men samen en bouwt een snaarinstrument
en 's nachts begeleidt men zich zelf in de daad
zo sterft een man soms mooi
door de dag of de nacht
wij mensen van bewegende schaduw
waarin wij de vorm
en ik de stilstand der buitensporigen
de mangel van mannen en vrouwen en de weerwolf der daden
en zet ze op en laat ze los
en zij staan gothisch gespitst in de stem
die de kreet is uit de weergang der angst
zoals wij staan
uitelkaar
de klauwen omhoog
het hart een wild dier
het woord de klokketoren genade zij ons
de traan een gevel gevoel
in de bolronde

in de koerende buik van mond
door de droeve landen van het menselijk doen
het gat der ogen over alles
en vervuld
van wat niet is te behouden
niet is te proeven
geen dag en geen nacht
de ruïneuze gal van de liefde
die niet is te behouden
maar het klooster is van de komende daden
de omzetting der wereld
in een legendarische mis zonder naam
tegen het ge tater der eenvoudigen
de dodenakkers getrokken met vaste hand
onder de weergaloze stampdans
een werk meer dan menselijk boven de dagen uit
de moeders heffen het brood en de bloemen
zij bouwen zacht heen en weer
in de beheerste spierkramp der zapateado
want wij zijn zwanger van onbekende kinderen en wij willen
uitgaan over de aarde die ons niet kent en wij haar niet en wij
zijn hetzelfde en wij zullen dragen naar de dalen van vreugde
hetgeen ons bezet houdt om te vervullen maar wij zullen
sterven door een groot mes zo de tijd eerder gekomen is dan
wij ter plaatse om te laten uitgaan hetgeen wij maken de
onbekende kinderen wijzelf van onze mannen die met het
zwaard elkander bestrijden ons vanwege een bezeten liefde
zoals te zien is in de man als hij uitgestuurd zonder
gemeenschap de aarde met nagel en voeten krabt om tot het
vuur van binnen te geraken en uit het vormeloze te bouwen
het beeld van de geliefde zijn misbeeld dat hij instaat niet is te
zien en niet staat aan de ingang van het heiligenhuis dat wij

dragen doch vol van haar zwaarte en hatende het gewicht
van deze gave om over te geven en weg uit ons zelf en zo wij
op weg de eindeloze en zij en de kruising ligt nabij op de
uitkijk en komt ongevraagd onder de voeten en geeft
brandende pijn en bittere koude en voor velen hangt daarna
de huid gestroopt voor de ramen der gesloten huizen geheel
melaats en ontdaan gaan de lichamen rond zonder ander
kenteken dan de adel der waanzin omdat het oog menselijk
bewaard bleef en het hart zichtbaar klopt en de kramp der
spieren open en bloot de smart weggeeft die ook zij dragen zij
en wij en de komende kinderen die wij willen baren in de
vallei van het licht vol koele vruchten om te bewaren

want zij zullen voltooien wat niet is
zij zullen niet meer maken dan wij
in het ongeluk van hun woord
in de tater der stem
als een kelder vol licht
geen ramen te zien
onder de huid de hand aan het bloed
in de vervoering der angst de zuil van het lichaam
het lichaam van nu
zoals het gemaakt wordt sinds mensenheugenis
in het samenstel van de ziel
die overgedragen wordt raadselrond
door de eeuwen
soms een god
meer herberg van radeloos verweer
zoals dat diep vloeit door de gang der mensen in de aarzel
der blikken in de handvaart der daden en staat roerloos op het
gelaat van de doden die in hun kamers liggen en wachten
de armen gekruist

dan vallen de muren der menselijke zwakheid
en zij heeft haar eigen stem
deze vreemde geliefde die liefheeft wat de man sterven doet
zij de mensenhand grote spin in het lichaam van de ander
en eten
altijd eten
gevuld zijn tot uitersten
en de uitersten omhullen tot haar eigen schijn
en de schijn verkopen aan het hart
en het hart op tafel
daarnaast het mes de boter het brood en de kaas
en de mond maar eten
langzaam het hart verdelen
tot een klein leven
een moderne devotie
een vrijzinnige pelgrim
een bedevaart door de goot van het zelf
wij zelf geslagen in de deun der zachte ontaarding
geen berg meer in het oog
geen hand meer om te bouwen
en zeer te kort in het hoge woord
een adem

ik vraag een adem zo heet als de dienst der geliefde en zolang
als de omgang der nacht en gestut door het kruisgewelf van
het hart om te spreken:
wat mijn stem ziet maken mijn handen
het lied van de bewogen mond
tegen de minaretten stilte die staan in het lichaam
daarop de verzamelkreet
om naakt te bidden tot de macht van de aarde
met de ploeg links en de vrouw rechts

de kinderen in de vore gedoken
wij de verzamelden zoals wij liggen alleen
en de stem spreekt: gij zult niet lijden door mij
en wederom: gij zult liefhebben en lijden door mij
om te leven
wij
wij mensen zoals wij gebogen of geheven gaan tegen de aarde
met onze voeten
de telgang der dagen

en in de grote grot der geliefden de katten te eten geven
en de ene zegt het is morgen te laat en loopt langs de Arno
alleen de zee nog is ontvankelijk omdat niemand aanvaarden
wil maar ik zal staan zei zij nog eenmaal op de rots op het
heetst van de dag in de kolk van het licht zo oud als de eeuwen
dat ik niet meer mag zien dat niet mag zien in mij wat daar
groeit het misverstand omdat het morgen te laat is en ik zo
moe mij de gang door de straten zonder de hand van genade
de jouwe zo tere en je huid weerbarstig maar zacht het
lichaam een muur blank en een land mij zoals het land kan
zijn en is nu onder de plakkaten van kies voor uw kinderen en
blijf niet thuis maar morgen ziet de zon mij tarpeïsch geheven
want mijn lichaam kan de wijn der geliefde niet verdragen het
draagt mooi en het zou jou omvatten die ik liefheb de tere en
bewogen ook de ruwe en groot zijn en breken de ruïnes wij
samen van een tijd die de voorwaarden niet heeft kunnen
leren zoals wij de katten voerden de tijgers van vroeger die de
harten vraten van hen die geloofden nog niets veranderd wij
lazen samen het nieuws van de middag en samen wij mijn
geliefde waren wij onaangeraakt en zonder aarzeling
want wij bouwden een renaissance met hoge vierkante torens
en waren persoonlijk op de berg van het geloof jij in mij en ik

in jou en wij samen in de overvloed die wij waren meer
landschap dan mens en vol oorsprongen en beloften en
rivieren zouden ontstaan op de toppen nabij de hemel in een
smetteloos sneeuw ons hart dat uit zou vloeien over de wereld
en schoon en doorzichtig de bedding maar nu staan wederom
de muren en de landschappen liggen gescheiden wij de
geliefden door de muur en de schaduw die jij verkoos van de
wereld die altijd tegen is

ik zie duisternis en ruïne
geen plaatsen boven onszelf uit
ik ben in tranen bewogen en bebouw de akker des doods
mijn lichaam stort zich door de doorzichtige spiegel
ik zie een man met een zwart mes
hij komt nader en houdt mijn hoofd in zijn handen
mijn mond spreekt nog eenmaal het rijk uit dat wij zagen
ginds op de bergen woont het hart alleen schreeuw ik
zijn handen staan bloedrood in de lust van zijn ogen
ik ben de stem van de wereld
waar wij samen de katten voerden boven de ouders uit
in het dragelijke licht der verbeelding
wij de geliefden ik o mijn geliefde ik ga heen als een oorlog
en lever mijn lichaam in en word verbrand als een heilig
boek en ben bewogen over ons mijn geliefde wij waarin het
afscheid zal voortleven het beeld der vervolgde wier ogen
vergroeien met het oververgrote water en oceanisch zal ik de
kusten der aarde bespoelen als teken en bespringen als teken
het rijk dat wij bouwden waarin de katten uit onze handen
vraten jouw handen mijn geliefde waarin mijn hart ligt en
klopt legendarisch als van de moeder der middeleeuwen in de
hand van de zoon die het uitsneed
ende ghij mijn zone bezeret u niet

de vreemde moed van de liefde tegen de rest van dit leven
ik zeg spreekt de stem dat gij allen wederom thuis zult
geraken
en op de rots sta ik alleen als deze vrouw
zij is heen gegaan en haar lichaam werd niet gevonden
dat staat te lezen op de hoeken der straten
er zijn mannen die schreeuwen: wij gaan ten onder
er zijn moeders die de handen vouwen en de grote moeder
aanroepen
want de kinderen gaan heen in afzondering
de grote vervreemding breekt los, fluistert een onweer
stil staat de kolom van Trajanus in floodlight en vertelt bleek
en verheven het grote verhaal
de paus spreekt over psychiatrie en zegt het kruis woont
boven de navel
en rome is een heilige stad
gij zult niet kussen op straat
de ouders zijn heilig en de vrouw is een wonder
het wonder zal onder u wonen
zij zal fundament zijn en onaangeraakt
zij staat vijf meter boven de aarde en is overbekleed
zij woekert in vruchtbaarheid met jaren en dagen
zij voedt de millioenen kinderen die zij baart
zij gaat verlegen tussen de groei naar het graf van de ene
de ollbekende
de soldaat
de dochter of de zoon van vijf maanden
zij voedt geeft voedsel maakt nieuw voedsel voedt haar man
en zich zelf soms
en onder ons bouwt de stem voort
en door de eeuwen regeerde zij en maakte het land
bewoonbaar met huizen

vol overlevering
in de echos der bergen die zij stichtte
als de moeder der dingen
zichtbaar en hoorbaar
zoals de vrouwen die gaan als zij zijn in Perugia
umbriesch bewogen hoog binnen de volledige begroeiing der
stem
mijn oren en ogen stonden vereenzaamd binnen dit paradijs
Dionysos die zijn gevangenen hoorde
zijn slaven touw liet draaien
met het touw de verhalen der wereld knoopte
Archimedes te eten gaf
de wetten liet vinden
de spiegels liet richten
schepen verbrandde
de silenus uithing om bacchus te vangen
en alles in Syracuse op de milde vlakten boven de zee
en het aanschouwde en zei de wereld is de geheime stem van
mijn luisterende oren
het paradijs van de zeven-lach
het theater der traanmaniakken
de tempel van Paestum aan een eeuwige zee
en daarom heen in de verte leven de mensen en dragen hun
leven in hand en hoofd en zien de zon en zoeken de schaduw
de wet van het lichaam en zien de vreemdeling komen en
denken aan de winter en verkopen hem de vruchten van het
land die zij dragen binnen hun ogen de appels van het klokhuis
hun hart
gij zult heengaan tot de uwen
naar de grote rivier die u voedt
gij hebt vrouwen alleen gelaten in de nacht
zij liggen te bidden

gij hebt uw hart willen breken dat onbreekbaar is want het
ligt in de stroom die breed door het land gaat van de bergen
op afstand bewogen en door de dalen bestuurd tot de zee
gezeten traag olifantastisch op de huid van het water met
boeddhamanieren tegen te sterke beweging des harten
maar de rivier stroomt door onzichtbaar gedoken soms onder
de aarde
de vuisten der grotten blauw van geheimzinnige weerschijn
onder water zwijgt alles
bouwen de ogen het licht
stapvoets gaat de wind
enkel een vis is beweging
duisternis meer legende
over alles is steen
daarboven de hemel met vogels
is zij nu heen gegaan de geliefde in eenzaamheid
nee, zei Castello op Capri het is zo dat de aarde geeft en heeft
de aarde is altijd klaar
en het is ook zo dat de hemel de koepel is
zij staat altijd daarboven en is ook klaar
maar wij de mensen staan daartussen
niet van de hemel
niet van de aarde
daartussen met de werken van ons heimwee
die zijn de inlijving van beide
op de breuklijn wij leven van alle relaties
het verdriet is de zwarte vuist van de lava
de zwarte vuist van de lava schenkt over eeuwen rijkelijk
voedsel
de etna is de zuil die de hemel stut
haar stem heeft de echo der eeuwen
die ligt met de warme buik naar boven

en prijsgeeft en inneemt
voedt en vordert
de schuur van alles
il canto dell' amore
de lava is geblust en ligt in vage helling met de buik naar
boven
zij zet gedachten voor het raam
van diep oud en warm vuur
zij is geheel van zich zelf nu
een landschap
daarin de optocht der ogen
zoals ik die zag in Perugia
een symphonische vegetatie
zij leven van de lucht de geliefden
zij vullen zich met adem
en de adem maakt hun stem

want zo schreef F. Tomaso Stigliani:
‘De menselijke stem die niets anders is dan lucht bewogen
door de adem, wordt dientengevolge een lichamelijke zaak en
wel zo dat het als lichaam de 3 gebruikelijke maten heeft, die
zijn
de meerdere of mindere hoogte
de meerdere of mindere lengte
de meerdere of mindere breedte.
Reden waarom het menselijk woord, dat gearticuleerd
geluid is door het oor gemeten wordt op deze drie wijzen.’

en mijn geliefde zei met de maten in haar hand zie ik heb mij
overmeten het hart van mij zoals het klopte geheel binnen mij
zelf nietwaar zoals het leven is persoonlijk binnen de huid
maar de vergissing was de vergroting die ik wilde en jij ook en

zo bouwden wij gestadig een afstand tegen ons zelf en leefden
jaren op een echo die wij zochten van vroeger nog en zo
bleven wij met elkaar verbonden door een oud geluid dat
opsteeg uit de priëlen van dat verborgen land een schoot in de
draaiende aarde en wij volgden de gang en de richting met ons
hart op de hand als kompas binnen de slingergang van de dorst
en wij zijn door veel met elkaar verbonden en wij schilderen
de buitenkant van ons lichaam op met mooie tekens en geven
symboliek weg en een groter leven dan vroeger want ik heb
overal nieuwe lampen gehangen en twaalflagen oudpapier van
de muren gescheurd en klim op ladders en verf aan een groot
werk want er staat geschreven dat zij die zich verloren wanen
elkander een nieuw huis zullen bouwen en het gezang hunner
stemmen hun een hemel zal zijn

want de mens bouwt zijn eigen huis
en gaat de wijnwagen gang
dronken de berg van beweeglijke dieren
opgericht tegen de hand van de mens
en tussendoor en overal het beeld van de geliefde
een voorbeeld van woning

ik heb zei Signor Costa van Stromboli tien jaar gewerkt in
New York en twintig in Buenos Aires en ik was veertig toen
ik terugkwam hier en mijn bloed tot rust was gekomen en
men zich terug kan trekken op zijn eigen ogen en woorden en
op de stem van de zee en het vuur der vulkanen de fakkel uit
het heetst van de aarde en men kan wonen de vis koken
en eten omdat men van de aarde is en omdat men leven kan
want de huid van de aarde is de huid van de moeder die
wiegde mij hier negen jaar en ik streel met mijn hand nog de
lava der liefde en ik leef met de lelijkste vrouw van de wereld

die een hart heeft zo vol geheim van warme wijnbakkende
helling dat zij mij meer wieg is dan ooit en wij samen belopen,
behandelen en beluisteren de vertrouwde stem van zeer oude
grond

hij lachte deze vreemde broeder van Chaplin op Stromboli
hij bouwde een klooster midden in zee
Florence moet heel mooi zijn zei hij ik heb het nog nooit
gezien
mijn vader had een lapjeswinkel in New York 't was mij er te
koud
ik ben naar Zuid Amerika gegaan dat ken ik goed daar was het
warm
dat was Signor Costa van Miramare op Stromboli die een
broer van Chaplin leek
en ondertussen lees ik oude geschriften
hoe men het leven opnieuw beginnen kan
dat niet alles omver te gooien is ook al wil men het
dat het hart vol ruilvoet zit
dat de huid wel raad geeft van buiten naar binnen
maar dat buiten en binnen elkaar niet verstaan
dat men dan de steden der mond rood gaat kleuren
en verkiezingen houdt
graftombes opricht
ook wel de doden kust zoals ik deed in verscheidene kerken
ze liggen gewoon op de grond en de mensen knielen en bidden
er heerste op sommige plaatsen een geweldige rouw
doch de zwerfkei der menselijke stem gaat vele wegen
en soms van het zwijgen
ik zag hem
stil
in de cel van Sint Franciscus

op een houten tafel
het doodshoofd bij de hand
daarboven de Christus
hij at niet
zijn lippen zeiden zwijgende woorden
dat wij verlost zouden zijn
binnen een kloostergang
in schamelheid
onder het lied van honderd vogels
met een bidprent in het hart
de grote
wij
de mensen van deze aarde
een museum wij
zoals ik zag die Egyptische vrouw gebalsemd en opgelegd in
haar lichaamskist
de vorm van een mens
zwijgend
getekend naar de natuur
een overerfd landschap van fijne kleuren
Sint Franciscus had de dieren lief
in Fiesole
in Egypte
in China
en hij zag een beeld en bad
en de stem sloeg over en men verstond hem niet
zijn broeders verzamelden Boeddhas en chinese vloeken
zij bouwden een hel van goud
en soms een mooi uitzicht
soms werden zij in stukken gesneden omdat ze de taal niet
machtig waren
het leven is geen grammaire dacht Christus

dan wetten de negers hun messen
bazoeka! bazoeka!
dan verplaatst men de hof en maakt muurschilderingen
men spreekt met planten en dieren
men rekent een vegetatie uit
men bouwt een cel of een roofridderslot
men geeft kunstenaars te eten
en ik loop langs de Lago Acciaioli bij de Ponte San Trinita
daar ontmoet een dichter soms zijn geliefde
men leest in een oud misverstand
men ziet daarin een dichter staan
men ziet tweemaal het meisje
één keer zich zelf
van weerskanten vierkant
en de vasomotore stelsels van het menselijk hart gingen zich
bewegen onder onze overgevoelige huiden en alles wat er aan
onzekerheid is hernam zijn kracht en ging heersen en sloeg in
als een regen meteoren en brandde het krachtsveld uit tot
woestijnen op plaatsen waar de bronnen door de aarde braken
en oase waren meer dan wij wisten wij van de wereld wij
wilden zijn in het woord hoog de geest maar het lichaam staat
sterk in hormonen gedompeld en de vingers verdriet zijn
ontelbaar en nooit te voorzien
wij wilden de climax van het land
wij pleegden roofbouw op het lichaam
wij hadden niet meer de groene duim der beplanting
wij brandschatten ouders en kinderen
dit is de weg van alle heiligheid
een vacuumpomp
niet zonder wroeging, lees ik
ik heb, zei de man op achternamiddagen mijn leven verknoeid
met beeldwerpenen schaduwsteken en stuurde mijn geliefde

uit wandelen om te genieten van een ander uitzicht in vrijheid
dacht ik ik was gebouwd voor een uitgebreid leven dacht ik en
de geleerden hadden vele woorden gevonden
ik zocht schutspatronen
en ik vergat de geliefde die ging in eenzaamheid en met de
hand der
ontroering de ruïnes streelde der liefde
dat pad dat liep langs een afgrond
de hoge bomen die ruisten in rust
de enkele woorden
de warme kamer
dat zijn gewone dingen voor ieder
en gaat één ding verloren dan is er een zwart papier op de
deuren
lutto in famiglia
wij tekenden nauwkeurig de tranen vooruit
zij stroomden uit de zelfde vulkaan
zij stroomden terug naar hetzelfde dal
wij liepen elkander met beschilderde gelaten voorbij
en voor mij stond meer dan ooit de jammerklacht der
vrouwen
een muur van vreemde bezigheden
en in alle kamers de bedden
en ik kuste mijn eigen voeten en het maanlicht
ik leefde in lege tuinen
maar uit het donker bouwde ik beelden met de stenen der
stem
en iedere steen nam ik uit jou
en jij verging zienderogen
dat was de wraak der geliefde
gelijk Archimedes liefhad in Syracuse
hij schreef de regel der communicerende vaten

ik bezing
ik kan de grondwet niet wijzigen
dit is een panorama
het regiem van hart en nieren
zoals het woekert in de kamers der liefde
in het korte woord
me te ja
me te nee
nu nee
nu
en oh
ik wij mijn geliefde zoals wij liggen in de geur van ons verre
lichaam
de vretende bloem
van vruchtbare vrede
loom over de steden gegoten zoals zij liggen
dynamische tuinen
op vertrouwde voet met de aarde
de ene hand karnend de hemel
de andere regelt het dagelijks verkeer
en door het verkeer de straten
met de stampende wijnvoet vol zweet
over alles de cultivaties der menselijke stem
dit in de ontmoetende lichamen
van de vingers teder
van het woord bijna ontdaan
enkel het ovaal der ogen
meer landschap dan menselijk zoals San Gimignano waar men
de torens liet staan
dertien nog
phallisch geheven uit de moeder der aarde
een monsterman uit de middeleeuwen

en daardoorheen de microfoon der verkiezing
een land vol lawaai
een modern leven

soms doolt een man rond met een mes in de waanzin des
harten en doodt zijn familie hij zegt omdat hij de duivel zag
uit het altaar des heren en de stem hoorde die zei dit is de
laatste dag de aarde is vervuld van de tekens en mijn oren en
ogen vol klei en hier zijn de boeken aangeboden voor de
verbranding richt mij op en steek mij in brand zonder genade
gij mensen zonder genade al de families die hun doden zo
mooi versieren met een marmeren huis er omheen van steen
natuursteen zo hard en glanzend van de harde overmoed maar
niet de moed tot de daad tot de laatste het ijzeren offer zoals
het grijnst uit mijn handen jullie de hond liever gekookt dan
de honger gezien steek mij in brand en draag de fakkel rond
en boet mij mijn lichaam mijn geliefde zoals ik haar zag in de
laatste snik toen mijn rechter hand haar onthalsde en mijn
linkerhand haar hoofd hief en mijn mond haar lippen nog
eenmaal kuste gij gruwt mijne burgers van deze liefde uit het
huis der verdoemden de laatste surreële grot op aarde met de
mensenhand besneden en gedaan door de eeuwen

ik vraag het offer dat ik bracht
aan beide zijden van de denkbeeldige lijn
de processie staat gereed
de glazenkasten staan opgesteld
de vergulde traan rinkelt langs de gevels
ik lampion van extase
ik sier uw steden op
uw verleden op
uw lachlust op

in mijn borstholte dwaal ik rond
met de echo der stem in mijn hand
een microbe die de organen vernietigt
en dan komt er een vrouw voorbij met een wonde aan haar
vinger tot op het bot
zij bedelt om amputatie
de mensen geven haar lachend geld
de vrouw lacht dankbaar terug
de dokter zit te wachten met het mes
wilt u uw vinger terug mevrouw op sterk water
de vrouw knikt en neemt haar vinger mee
thuis zet zij de fles op tafel
haar kinderen zien de vinger
die streelde die sloeg en die waste
haar man ziet de vinger
die streelde die wees hem de weg tot de plaatsen
zij zwijgen de man, de kinderen en de vrouw
zij zien de vinger
dan neemt de man de fles en plaatst haar onder een
heiligenbeeld
de vrouw voelt pijn op de plaats waar de vinger eens zat
de familie gaat bidden
leid ons niet in verzoeking
de vrouw staat op en loopt het huis uit
zij draagt nu haar hele hand in verband
de dokter zegt het was toch de zieke vinger
de vrouw knikt en gaat haar bedelgang
zij ziet geen man en kinderen meer
ik ben iets kwijt zegt zij
met de jaren wordt haar stem zachter
zij heeft zich geheel in verband gezet
zij sterft als een mummie

dat komt verklaarde de vader later zijn kinderen omdat zij
iets miste
de oudste zoon knikte en las:

> Om 7 uur in de morgen 30 juni 1908 zat boer Semenow
> voor zijn huis in Siberië. Plotseling zag hij in het noorden
> een vurig blauw lichaam groter dan de zon, door de
> hemel rollen. Het viel neer tussen de Yenisei en de Lena
> en waar het neerkwam rees een rode kolom vuur ten
> hemel. Hoewel Semenow op een afstand van 60 km van
> het vuur woonde was het zo heet dat hij dacht dat de
> kleren van zijn lichaam schroeiden. Het licht verdween
> en er volgde een geweldige explosie. En Semenow's
> lichaam en geest hielden op te bestaan.

zo slaat de stem van de hemel de aarde dood zei de zoon
dat was een natuurramp antwoordde de vader
een meteoor
de streek was wild en onbewoond
er leefde slechts één man met een kudde schapen
de zoon stond op en verliet het huis zoals zijn moeder
en op een plaats in het veld vond men hem ver buiten de stad
liggende op de nog warme aarde die hij kuste met tranen zijn
handen en armen gestoken in twee loodrechte diepe gaten
zijn gelaat vol modder zijn lichaam schokkend
ik ram de aarde zong hij
mijn moeder mijn geliefde die iets miste
hier is uw zoon
de bevolkingen vluchten want zij kunnen de moeder niet
meer bewonen
in de steile wand van hun stem
ik berijd de muur des doods fluisterde het meisje op een
motocyclet

en de mensen verzamelden zich
zij zongen een gouden lagune onder hun voeten
want wij zullen de heiligen zijn en niet een gat in de aarde
zoals de heer ging door het water
en het water week
en er was de doorgang
wij trekken de huizen op met het hout der eenzaamheid
wij zitten doge hoog en stil
Athene werd geboren uit de wenkbrauw van Zeus
maar de legende is wanhoop geboren uit een catastrophe
tragisch en plechtig gaan wij over de aarde
fris en zout is ons voedsel
kaal is de cel met de muren wit en het doodshoofd
daaromheen in de verte de bergen warmte
op de flanken de ossen
daarachter de mens met de stem o caro mio
bevrijd ons van het innerlijk leven
het innerlijk leven is een ziekte
de ziekte bouwt huizen in alleenstaand water
het alleenstaande water kweekt valse goden
de valse goden gaan de stem bevolken
zij zingen vals

ik Pia dei Ptolomei de schoonste uit Siena stierf in een moeras
alleen in een zinkend kasteel
nog éénmaal kwam Nello mijn lichaam aanschouwen
ik was al lijk
ik o caromio
ik die de liefde verloren
het verdriet van gister
de verwachting vandaag
ik had u lief graaf Nello della Pietra dei Pannochieschi

Maremma was mijn graf waar nu de huizen staan de nieuwe
en uw oud kasteel
langs de muren uit de cellen der aarde bloeien de rozen
ik ben de mest
ik geef kleur nog aan uw verbleekte botten
niemand weet waar ze liggen Nella
en ik zelf?
in de galm van Marcus?
met de vliegende leeuw in mijn hand
in de gondolagang van mijn stem
met de beschrijvingen der dingen in mijn ogen
met het ontmoetende lichaam van droom
wie zie ik
de stroom der paleizen in de spiegel het beeld dat mij bouwt
met de gewassen handen
het lichaam gebalsemd
het hart gezuiverd
ik de ontroerde zoals ik zag de schapen die tot den heer
kwamen om hen te ontdoen van de aarde
wij schaffen zo zongen zij de wereld af
en wij vliegen op en worden verblind
wij vallen terug en omhelzen de verlaten woning
wij schenken de buren bloemen
wij bouwen autos
wij maken treinen
wij bewegen ons over de aarde
wij kijken sterren
wij meten de afstand
wij wegen het hart
wij zijn geheel uit oude stenen opgetrokken
die wij slaan
tot ruïne wij

wij die ons aanschijn zullen veranderen
gevleugeld
wij een weg door het heelal
dat wij dragen en kleuren
wij zijn gastvrij
wij nemen iedereen op
wij zijn de manifestatie van meer dan onszelf
want diep onder en boven vloeit de stroom der verschijnselen
en wij schijnen daarop
het merg in de pijpen
tussen de tanden het woord
het dagverlies heiligt de handen
de lippen zijn het lichaam der liefde
en tropisch is onze gang
wij delen de vegetaties uit in ontroerend mozaïek
daar staan wij en werken ons lichaam leeg
maar soms brengt een man bloemen mee en legt hij het
landschap uit
dit is hennep en dit is de wijnstok
daar staan de wilgen
en dit is een dijk
en dat zijn aardbeien en die daar zijn mispels
ja de druiven groeien tegen de bomen
dat is een gewoonte al heel oud
in de archieven der menselijke stem
die staan als doopvont
als wijwatervat
en wij met de vingers het heilig zoeken
en ons gezicht aanraken
en een historische optocht beginnen
want wij zijn geheel gecostumeerd
en zingen oeroude liederen

maar soms schroeven wij ons hoofd af en smijten het door de spiegel

het doek valt, schreeuwt de menigte en bereidt zich voor
zij houden de bekers gereed om het bloed te gaan drinken
een nieuw rijk ontstaat
de wegen geplaveid met verouderde ribben
in portieken wordt nog jaren stil geweend door geelbruine vrouwen
zij houden de handen op
wij zijn blind, zeggen zij
wij dragen vuile kleren
maar onze kinderen bezoeken de heilige plaatsen
de nieuwe

zo staan wij dan in een nieuw systeem om ons te verplaatsen in de grondlaag der stem

die komt en die gaat door de regenlanden der ziel en soms de zon op dan gaan de treinen weer stromen van het bloed en geven ons het hart vol en zo op de tong liggen wij die leven zonder genade van hierna zoals ik zag in Ravenna mozaïeken van de heilige Apollinaris die zei dat de schapen zouden komen en hebben een hemel bewoonbaar ook boven de ruilmotoren en het halfsteensverband van het hart dat menselijk is en van de aarde wij en geloven in de steden mysterie die ons bewonen en het slingerbeen geven onder de bolvormige voorraadschuren van onze stem die de mond maakt en eieren laat rapen voor ons geld en willen niet weten wat wij kunnen maar hebben de handhaving der dingen op het oog liggen stekeblind wij maar schoon in de phoenix die ons drijft over de terreinkeus van hoge vegetaties naar de kans

van de dag en wij zijn onsterfelijk en een levende landschapstoffering
en zingen in onze materie en gaan de weg van het
vlees onder de uitbarstingen der zon en zijn een sterstoring
in het heelal
wij de weidevogels
deze man is meer neus, zei iemand
wij
en leven in de nieuwe funderingen die de golfslag zullen
breken
en drinken wijn wij
en spreken
en doorboren wij de vrouwen
en alles wat gemaakt wordt
en de geest hebben
en blauw zeggen en heilig over alles
omdat wij gewijd zijn
en de lampion dragen door de nacht
en zelf scheppen een woning
men kan herbeginnen
er is altijd een volgende keer
wij weten de horizon een denkbeeldige lijn
wij zijn de verplaatsing
een grondsoort
in de cafés der bekerschenking
wij houden de handen op
astronomische eenheden zij zijn en hebben een dienstregeling
zij zullen op tijd zijn
en ons inkuilen zullen zij
de handen
want wij gaan het weer veranderen
en de opperhuid van de aarde
en de waterstand in de lichamen der mensen

omdat wij het voedsel zoeken en niet zeker kunnen zijn
omdat wij de kleine condensaties zijn in een oorspronkelijke
nevel
waaruit alles geboren werd
met de misslag der wil
in het grondprofiel van zoekende stem
die trilt
die liefbeeft ons de tong die ons spreekt
dat wij gelukkig zouden zijn en vergeten kunnen
en ons de uitroeiing van het gezichtspunt zou zijn
zoals wij staan in de stem stekeblind
maar soms staat de vader voor een winkel met speelgoed
hij gaat naar binnen en koopt een zeilboot
voor mijn zoon, zegt hij
en later ligt hij in een hotel en hoort de bedden spreken
zij zeggen als wij eens spreken konden
de dubbele en de enkele
en de volgende dag leest men wat er geschreven staat dat er
gekozen is en dat de terreinen zoals zij nu liggen overheerst
worden door het pijpestrootje en ook wel door de
blauwezegge
dat zijn planten denkt een vrouw
zij neemt de schoffel en wiedt het onkruid
dan gaat zij haar huis in en verplaatstde meubels
zij houdt schoonmaak
tegen de avond zit zij alleen in de kamer en fluistert: ik heb
alles vernieuwd
maar er is geen bewoning zeggen de muren
hoor de adem

dit is de adem die gaat door alle dingen en de vleugel en hoog
geeft en het open over de gesloten steden heen want wij

sluiten niets meer af omdat wij niet alleen kunnen zijn en nog
liever de dieven dan geen schoorvoetende gang van het wezen
dat ons leeft en de huid vol gevoel heeft gevormd om te
kunnen gaan op haar strand want zij is de moeder waartegen
onze zeeën rusten en zeggen hier is de grens wij reizen nog
wel maar tussen de wielen van haar die draait en het aloog
laat gaan over onze en eigen beweging en soms uitrust in de
stem van een schijndode god zoals ook de vulkanen wel
eeuwen zwijgen maar ineens de vuurmond openen en een
verschrikkelijke taal ten gehore brengen en beelden zo zwart
als de nacht op aarde achter laten

later zijn wij vruchtbaar als vrouwen
en zijn de bomen onze kinderen
en eten de kinderen ons fruit
dat de moeders kopen
dat de mannen verzamelen in manden en wegdragen en
omzetten

zo ben ik ook brood sprak de commune cataian tot mij
en aanbidden wij de wolf die de kinderen voedt
en vormen wij nieuwe dingen sprak Arturo Caruso
met een TL-buis van licht er doorheen
en verheft zich de daad van mijn handen tot licht
want ik werk gewoon in klei en de oven geeft de kleuren
zoals de Etna het land sprak Caruso

en ik denk
men moet wel vogelkundige zijn om de trek der dieren te
kunnen begrijpen
en oog hebben voor het natuurlijke gas
en de veelhand

en de gratie te knielen in deze donkere kerk op het hoofd van
een dode
die niet antwoordt
die ligt gehouwen in steen boven zijn eigen skelet
de naam op het voorhoofd gebeiteld
de trek om de mond van morgen ook jullie
en bedelen om geld
dat door de vingers valt van het loos alarm
buiten staat de wind stil
de klok slaat negen
de duiven verlaten de pleinen en nestelen zich in de armen
der heiligen
en men ontvangt een brief waarin staat dat een vriend de
zeven ruimten der eenzaamheid vult met lampletters
die zijn ook 's nachts te lezen zegt hij
kom en eet het voedsel lees ik
zie hoe zij gebogen staat
en de vogels slapen in de handen der heiligen
en wat wij hebben verlangd
dat ik een vrouw bouw in de nacht mijn geliefde die mij bouwt
en zie ik de asregen
en omhels haar
dat ook zij versteend zal staan aan de kachelrand
op haar gelaat de uitdrukking die zij is
de stem die straalt door de zandverstuiving der blikken
de blonde opgraving uit de hand der goden
dat zij ellendig kan omkomen
en ik ga naast mij staan en zie ons lichaam
dat wij zijn
daar achter de schaduwen
zonder enige vergelijking gaan wij heen
in de onthulde nacht van de stem

die spreekt tegen het dodenhuis
in de mummiekist van de mond
met een kloppend hart
in de hand een vergrootglas
zo gaan wij door de zeven mogelijkheden ja en nee
om te verblinden

[Ik zie haar]

IK ZIE HAAR zij plukt een bloem langs de weg
zij zegt wat is het zelf dat ik ben
zij vliegt heen in verschrikking
omdat het woord gekruisigd wordt
in de kerker der eeuwigheid
in een letter vol licht
waarin staat de mens is warme beweging
in de schoot van koele goden
in de stijgbeugel der stem gevat
staan zij
staan wij mijn geliefde
die de opstand zijn
die de huizen hebben gebouwd waarin de wreedheid
van één tegen één ligt besloten
omdat de vingers de naald kennen maar de hand niet

en wij bouwen skeletvaten en drinken de wijn
en verlenen de inschriften
en gaan heen in de stola der stem en zijn een man vol dromen
soms leggen wij de nacht vol zwarte doeken
en zetten de danshoed op
en nemen de hand en maken het lichaam van de geliefde
zodat zij welriekend is en gezalfd
en een bloem van bloedsomloop
dan fluistert zij soms zie hij gaat heen en neemt mij mee
naar het dodenrijk
om te bewonen het karkas van een verdorst kameel
en mijn huid wordt papier van oudheid
zijn handen zijn de ontvlieding
ik sta opgebaard in de lichtkokers der ogen

ik sta model voor mij zelf

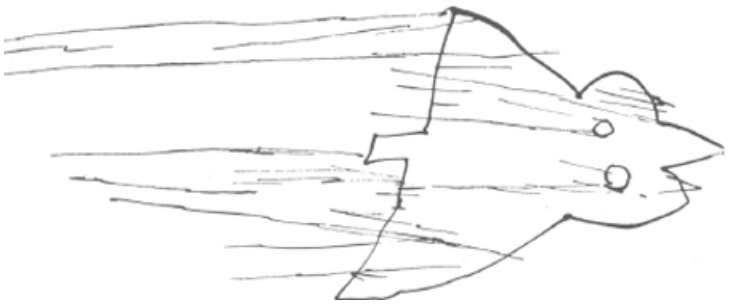

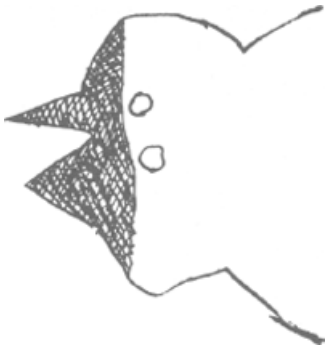

[O wij mijn geliefde]

O WIJ MIJN GELIEFDE die opgericht worden
in de onbeweeglijke zetel ons lichaam
zodat wij de vogels heiligen
onze vingers
de gehavende kinderen in de verschrikking der liefde
waarvan wij het schrift neerleggen binnen een staaroog
dat ons aanziet
dat ons de waarheid en leugen verplaatst
zodat wij prevelend ons zeifbinnen komen
en vragen om vier cent
om papier te kopen en daarop te stellen de vraag
en vlug ademen
want de wind eet ons leeg met citaten
waarin de droom van een kalf
het houdt de tijdschaal
links de gaande voeten en rechts het ziende oog
in het midden de voorraad der stem
die is onzichtbaar en zonder een woord
en wij schreeuwen o mijn geliefde wij staan alleen in de
kanker der stem
wij zijn haar vreemdeling
wij zijn in beweging tegen de ladder bewogen
in de takken der ruimte

met de tweeledigheid onzer lippen
die de letters verbuigen en heen doen gaan
en zetten alles open
want waar is de liefde die wij zijn van onszelf in de richting
der duizenden
wij zien haar gaan
en schrijven er de muren vol
en zien de sneeuw vallen om de verlaten lichamen
en schreeuwen de angst der ruimten uit het schrijdende huis
van de stem
en wij heffen een gebed aan tegen het lege lijf
wij die de denkers doodslaan
en de woningbouw in standhouden
en verwilderde tuinen aanleggen binnen de hartstreek
en de toekomst heffen aan de bewegende schijf van de maan
onze ogen van smeltend ijs
want wij staan aan de kant en vrezen de dood
maar de mens is warme adem uit de schoot der goden
een versierde voorstelling wij o mijn geliefde die is de berg
van mijn stem
die ik mij bebouw in de doorbraak der wildernis
waarin wij staan onze mastaba
met wat wij de huid als vruchten ons gaven
moerbijboomheilig en verwant en vakkundig
wij leggen vreemde lijnen neer en zeggen
dit is een vierkant
hierbinnen gaat het gebeuren
en wij aanwezig zijn
en de aarde opnieuw bevolken
wij zullen wat wij weten nog voorschrijven
voor de millioenen die de stem bevolken
zie mijn geliefde ik ben kwetsbaar nu

wij zijn gemaakt tot een ander
jij hebt mijn hart uit mijn lichaam genomen
jij hebt de huid die ik draag herkend
jij hebt driemaal de sterren geschoten
zie ik ben de drempel tussen lippen en ogen
en daartussen de handen die leeg zijn
het hart loopt alleen op papyrus
daarop de ogen
daarop de lippen
een landschap vol vreemde afspraak
en ik vraag
ik vraag mij af ben ik de raadsman des konings
bouw ik een dodenkapel
lig ik als mammouth bevroren
zal ik bewaard blijven
zullen wij o mijn geliefde mijn stem wij bewaard blijven
want de wereld valt om in ruimten van wartaal
maar het woord heft zich op van haar lippen
en vliegt hoog en zegt de stem helder uit
schuim zal er zijn en open poorten en de beweging der
sleutels en een overeigen gang tussen hoogstaande verroeste
sterren
wij zullen gast zijn voor allen
gast tot onszelf
india bewonen in de stroom van brede rivieren
de flanken der maagden staan als dampende schalen
het vuur ligt ontstoken aan bergen
regen slaat over de gang der voeten
dat is het spoor
de vaders zij gaan om hun zonen te offeren
de maagden houden de schalen gereed
het bloed drinkt zichzelf

de moeders liggen alleen binnen eigen grenzen
de maagden openen de schalen
de zonen de mond
zij breken open
zij worden opengebroken

o mijn geliefde de werking is de aanvoer door de rompgestalten
die staan in de daden der mensen zoals zij gaan gebogen over
de aarde in de aan- en onthechting onder de dekking der stem
de zekere
de onhoorbare
die wij horen
doof in de vezel van leven
en de maagden legen de schalen en de zonen drinken
de vaders keren huiswaarts naar de grenzen der moeders
zij dragen brandende takken
voor ons uit branden de takken schreeuwen de moeders
de hutten van leven worden in vlam gezet
de vrouwen vluchten de huizen uit
zij verzamelen zich om de gebroken schalen der dochters
onder het huilende bos van de stem
de jongens breken de takken
de vrouwen knielen en bidden om letters
de onsterfelijke boom staat stil

in aanwas en onthechting wij gaan aan de voetzool der aarde

de aarde trapt en heeft lief
de aarde bloedt en bloeit
de aarde voedt de boom
in de openbaring der stem
die in ons stelt de stoel van geheim

en de hoogmoed die is in de dieren
en de deernis der dingen
wij wassen o mijn geliefde ons hoofd in ons hart
wij staan kwetsbaar in de schrik der vergroting
jouw ons mijn huis mijn geliefde
onze handen wegen de tranen op aarde
wij worden gehandhaafd onder de beitel der kosmos
met het bestel omhangen in de angstkreet der stem
o geef ons mijn geliefde de atoomtong en sluitsteen
opdat het hoofd van de koning wit is
en wij liggen met een lach op de diertafel der stem
want wij spreken uit de huid van een paard
in de mond de tachtig kolommen der liefde
met het huis en de woning
het behang van ons oogvermogen
in ons lichaam het schone het graf van de tranen op aarde
zie mijn geliefde is blond en gevleugeld
en in het bloedvat geweten zij staat in magische tekens
dat zijn de ogen die zien
dat zijn de handen die doen
dat is het onzichtbare hart in de roerende kus van haar lippen
dat is de vlucht over de duizend steden van dorpen van
menselijke daden
het jachtgebied mijn geliefde waarin wij staan
waarin wij drogen de ogen van de heldere geest
en de armen te eten geven
en een nieuw rijk stichten
op de gespannen draad waar zijn wij
waarop wij knielen en bidden
met een cantate van eerbied
want in de nieuwbouw staat het huis van de afbraak
en zingen vreemde liederen wij

o mijn geliefde die staat aan de pendsjaab
en de mens ziet
lijdend aan licht
met het vóórkomen van gas in de handeling der dingen
een zichtbare maaltijd van belijdenis
in een machine vol mensen
en wij de maan ontluisteren
en het noorderlicht zien
met de slapende mens in de strot van de stem
een tempel van mededogen in de reflex van vreemd water
een zuivere rede zij zegt mijn geliefde
want zij is de jongste dag
in de manschap der stem
in de overmaat van dit uitzicht
in de stotter mijn tong
want wij weten de galgen opgericht en zien de schapen gaan
in de blinddoek het landschap
de ram voorop met de bellen
de wolfshond der honger blaft aan de kant
op de horizon staat het huis van het offer
dat fluistert in het hart van de mensen
die gaan in het stof der beweging
de schapen in een maan van meelij
de belhamel belt in de berging der ogen
want zij komt en gaat mijn geliefde die straalt in de stem
in de verheviging
en uitlandig
tot wie ik adem
want eenmaal ben ik gestorven en reisde ik als een dode onder
de zon
en bewoonde ik de waankelders der inwendige verbloeding
en gooide ik

mijn hart op straat en stond mijn lichaam alleen
ik zocht een waardgrond
het drama der onschuld
op het omgekeerde blad van mijn hart
een biddende sprinkhaan in het gesticht van mijn stem
en onbehuisd
zoals wij zijn mijn geliefde wij mensen op aarde
gesloten binnen de gordel der vreemde oogsten
die groeien onder de drup der duisternis
onder een heilige spreekkunst van bijgebaren
en het aardvarken knort
en wij in de litanie van ons lichaamsgebeuren
onder het zegel der ziel
en naast de lijnen der bijslag
onvermoed
wij mijn geliefde die ik wacht
wij in synchronische visie onder de helm der stem
in de heilige trapgeest
want wij gaan over het zand der aarddaden met onze voorvoet
wij betreden de beerputten der dieren
wij vullen een nieuw stroomgebied met hoogdravend water
het woord ligt verbijsterd aan de oever
wij kennen de gestichten der aarde en de mensen die gebukt
de woning bouwen
zij graven holen onder de dekens der angst
met gesloten ogen wachten wij de bruid
en ik zeg kom

want diep draagt ons voort de wortel der beplanting
en sta ik weer aan het zand van jouw ogen
en beveel de ziel een leven lang
en geven ons hart uit handen

want ik zie de historie der vrouwen in de samenhang der
omhelzing
blond op de berg der extase
doorzichtig beweegt de spin van ons hart
een voorwereld van barbaarse slaap gaat ons bewonen
het insect der materie wordt het bloed uit gezogen
de witte gang der beenderen blijft
uit het skelet van de stem spreken de doden
wij groeien uit boven de toeslag der tijd
de angst schroeit om de ribben het huis der bewoning
wij wonen o mijn geliefde zonder deuren
wij gaan heen door ons zelf en het wandelpark van onze
woorden
de lippen die zeggen
onder de beweging der tong
een luchtreis van liefde
die zij doet in de diepzee parel van haar beweging
werkzaam en liefelijk onder het oogmerk van waakzaam
wij gaan door de verschrikkelijke tijdrekening
die de huid ons tekent
want de huid mijn geliefde is het hol van ons hart
en wij dragen om de hals onze snoeren
en door de hals gaat de stem
in de stem de jaarlijkse viering van geboorte
wij staan op in de draagstoel der tijd
verlichten het nachthuis der ruimte
en belopen elkaar
over de straling van ons oppervlak
de huid in de hand
en samengeroepen
de reuzenschelp die beweegt niet weet en het wonder loslaat
dat de landwoning ons lichaam vult

met de zevenkleur van de menselijke afzet
zo zien wij een schildpad van tweehonderd jaar
en is zij de genezing der kwalen
en bidden wij diep onder water
drijvend in de handmaat der stem
om het behoud van de aarde die waarzegt en wordt geteisterd
in het verschrikkelijk teken volwassen
met het éénbeen van half wij
o mijn geliefde
wij
een wateruurwerk van waanbouw
de mens een stinkdier van stem

wij zetten de maskers op en betreden de dichte huizen
en plakken de kieren dicht voor een schone verstikking

want mooi staat de dood om de lippen van de gifplant
dit voedsel
geboren uit de spijskaart van de halswenders
wij wenden de hals en gaan heen
aan de schijnhand van een praatziek lichaam
wij mijn geliefde in het gedenken der doden
over de graftekens der horizon
met een gedenkboek en een verklaring
in commissie
met de revolte der stem tegen de bestuurders der aarde
wij geven ons weg aan het water
en onderstromen dit handelshuis
wij blazen de adem uit en geven een nieuwe geest
wij nemen een vreemde schuld over en stellen ons schadeloos
vanwege de reiniging o mijn geliefde
wij in het water van de onteigening

en de mergel der stem
omdat wij niet zonder geluid door de ruimte durven
niet zonder heilwens
niet zonder een teken tegen het noodlot
omdat wij de kaskinderen zijn van eeuwen
onder water ontstaan en heimwee gebonden
blind uit de beweging gekropen en door het wonder bewogen
het hoofd rechts het hart links in de handen geheven
in de tenen de blindgang
het oog tot de tanden gewapend
op de slijpsteen der angst
en wij gaan heen in bevolking
en leren lopen
over een veld van visie
onze ogen op de stelten der stem
onze oren hangen wij buiten
en zien een statische voorstelling
zoals mijn geliefde en wij en mijn stem die staan in canada
en horen de doden in peru zittend met elkaar praten
zij zeggen wij zien de blinde zwemmers
in het ogenwater dat de wereld de vorm denkt
zij bewegen in de armen hun lach
en over de lippen gezuiverde rede
en hoe zij gaan zijn zij de buurman van morgen
over het vierkant van de droom der dagen
in het lichtwezen zij staan
en wij de doden zien zittend toe en hebben de deernis
die wij in gramschap dragen
want wij zijn de doden en zien toe
en hebben gemaakt de stap van iedere voet op aarde
en de lach uit iedere mond
wij hebben de tong over alles bewogen

zijn zonder genade
zitten stil
zijn dood
zien toe
wij zijn de hartsvangers der stem van allen die leven
en geven de lessen weg
om te vergeten
maar zitten recht en zien toe
en hebben alles bij ons
en heffen onzichtbaar de memoriehand uit ons lichaam
tot opheldering van vele waarheden
en zijn geweldig in alles
wij in de nacht
de doden
en zitten
en zien
maar mijn geliefde staat uit als genezing en zingt uit de hoorn
haar schoot
en spreekt de doden toe uit de daden die zij deden
en de doden leggen hun hoofden af en doorboren hun oren
in taalgebrek zitten wij recht

zij zeggen zie de tong staat gestold in figuren op aarde
de dieren aan de rotswand der ruimte
de kaart op de hand van het land

wij waren voelhoorn en schrikdraad
zijn het merg van de meter van tijd
zijn het gevecht van vele dieren
de lust en de schrik van het volk
en zitten
en zien

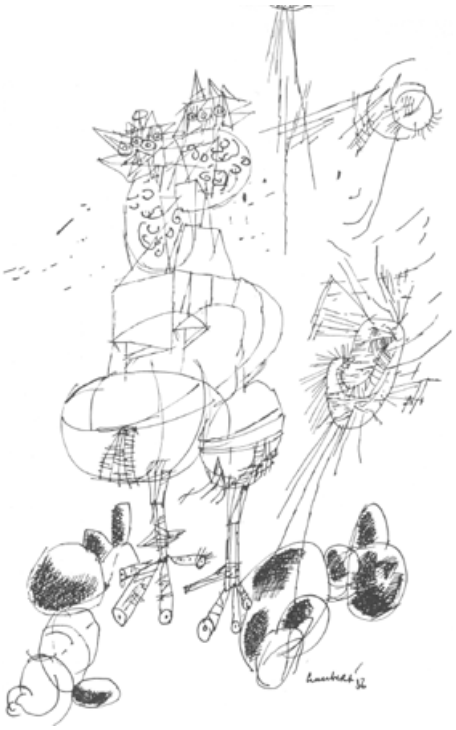

maar mijn geliefde draagt de korhoen van vreugde
uit de grote deemoed haar lichaam
en spreekt mij toe
en neemt van mijn hoofd de oren
en zegt figuren van warm zand
op mijn lippen de wet der vertroosting
mijn ogen beëdigd van smart

over mijn huid loopt de doopvader rond en stelt mij boven
de orde
de waanzinhand slaat masseert en bebouwt de ruimte
de stem zit stil en ziet
ik ben de rijksraad en lach
een spel van gekleurde plankjes
op de afgescheiden zitplaats in de zwemstoel der stem
en geef drievoudige winst en een zware vergelding
en maak mooie gelijkluidende woorden
tweesnijdend van erfdeel en aanhef
en dans om de hellebaard en deel mij uit
en tegen de miskraam der stem
wij staan in het offer en vieren feest
wij trekken de doodsengel een nieuw hemd aan
en zijn een bestendige wind
en passagieren op aarde met de maan in venus
en plaveien met rijkunst de voorhal
en rijden rond in de koetsen der stem
en dobbelen met alle stenen om ieder bezit
en geven het bezit een loopbevel
met sleutel en loper gaan wij ter zitting
en wij zitten en scheiden ons af
en op de passen der bergen ligt de vrijbrief en wacht op de
plaatsvullers

het volmaakte getal
er wordt hooggerekend
vergunning en vergeving worden getekend
en achter de berg ligt het water van andere orde
en over het water gebogen liggen de geliefden en drinken
en wassen de ziektebeelden af
op de bodem ligt lettergraniet en spreekt klare taal
uit de traanbron der eeuwen

want mijn geliefde wij zijn opgesteld ter beproeving
ons wordt de mantel omhangen
gemaakt uit het rood van de offers
onder onze voeten speelt het klavier uit eigen vermogen
de minerale zang uit het hart van de aarde
waar de wortel ligt der beweging
zo wij zijn mijn geliefde
geleend aan de tijd
van ziekten bezocht en het bidden
opdat wij niet vergaan binnen de mondkost
of in halfschaduw half zijn
maar harde steen voor de dagloners der ziekte
een voedingsstof en nieuw gemaakt
onder de pergola van de stem
wij gaan
wij gaan o mijn geliefde mijn stem heen als de beschrijver
van dit land
gelegen wij zijn in het hoofdmoment en vieren het brandpunt
en staan logisch in de samenhangende zin der leden
de onderscheidene
van lengtepunt tot lengtepunt
van de verlofbrief en ruiling der plaatsen voorzien
als de galeiboef der stem

en zonder genade
achter de dood van de woorden
ik sta
bevlogen
o land zo geschreven ik ben de schitterende
o mijn geliefde
gebouwd uit lucht en aarde
op de schaal gelegd met de planten en dieren
en gewogen in water
mineraal van de stem
in dit vijfstromenland van de menselijke bijtaal
die wij spreken
onderhevig aan dit geheel
opgelegd door het spoor

ik weet mijn geliefde wij bezochten de steden en wij stierven
ik nam aan de haven een mes om te doden
ik stierf zelf
ik liep maanden als lijk binnen een leersysteem
op mijn hoofd de lamskroon
in het rijk van de rest der dingen
ik was de naamgeving kwijt
de betekenis stond stil

maar in het geheim mijn geliefde wij weten dat wij ons bewegen temidden der naamloze dingen
en de maan beschrijft in de schotel der ruimte
en wij leven door de naamgeving
in de overbevolking der stem
waarin wij stonden
wij staan
als vormmeester geschoven

als verschijning magisch in de menigte van de mensen
barbaarse vogels onder de rode regen
wij
in de marge van de benadering
en wij nemen tot ons
en zijn de tranensmid
en verslepen de woning
en houden het verband
met de beklemdheid van koppensnellers
wij staan
aangepast aan de jungle
met een handschrift vol koningsstraten
met de guitaar in de nacht van ons hart
onder de waterdragers der stem
gebukt
wij

en ik gaf de naam
die is de nachtplant
met de stokkende adem
uit de dag
uit het privaatbezit van de woorden
en ik sla over ons de paradijsboog
zijn onwetend en vliegen

maar er zal geschreven staan dat wij voortgeschoven werden
onder de demonie van de blindheid en dat het oog achter is op
de visie en het oor doof van geluid en de wereld onvindbaar
doch de stem schrijft braille en houdt het oog in de hand
het oor over de aarde
en spreekt de visie uit

dat wij onvindbaar zijn
in het geroosterd verband der millioenen
wij staan en drinken op aarde de oorlam van de belening
wij zijn uitgeleend
wij leunen
en zeggen het verhaal uit
dat het geen verhaal is in deze schrijfkamer vol stikstof
het toevluchtsoord van de verbinding
waarin wij ons lichaam hebben
o mijn geliefde laten wij ons lichaam hebben in deze
verschrikkelijke samenspraak
die wij doen met allen
met ons zelf
en verloren op de hoogte gesteld
wij in de honger
in de voortgang om voedsel
en wij niet leeg mogen staan in dit bidden
maar de lokbloem ons hart houden
dat klopt
en hoog
en het bloedscherm vormt
waarin het spookbeeld gaat van de moeder van stem
die de bekers opstelt
wij staan te dringen en drinken niet
wij lijden mee en staan droog van ellende
maar dat de kinderen zullen lachen staat in blindschrift
geschreven
en de vreemde zijn van de moeder
die de bekers vult
de hand aan de lippen brengt en tot stilte maant
die met manshoge veren omgaat en het eenvoudig tafreel
bouwt van de geliefden die wij zijn

wij belopen elkaar en kweken eenzelvige bloemen
in ons lichaam
onze handen schoorvoetend strelen
en zien de bekers
en drinken langzaam
en jij zegt ik zie groenland
en ik hoor de klopgeest
en drinken langzaam
en zien een turkse hof met een bloeimaand
duistere spraak aan de muren
geteld gewogen en gedeeld
wij dragen de bekers rond
wij geven te drinken
en de mensen staan op van de aarde
een verzoekschrift in het kruis van hun stem
de moeder gaat heen in goudwinning
de kinderen staan op en zingen wij zijn met ons allen alleen
een vreemd rijk ontstaat
wij lopen om in elkaar
wij dragen grijze kleren en gaan de gerechtskamers door
wij tekenen de stukken

wij o mijn geliefde bijeengebracht op dit eiland der stem

dit eiland uit de adem der mensen
van wie wij van het zingen uw warmond zijn
uw hondsrug verlangen
waarop wij schrijven met het bloed van de duisternis
uw moeras
tot welk licht wij
zei een man
zei een vrouw

zeggen de kinderen
een eiland waarop wij weinig zullen eten
en verlaten zijn
zingen de kinderen
in de veertien richtingen die de mens dient te gaan
wij o mijn geliefde
wij
die houden de graal met de wisselbrief
ons hart gewogen en vergeleken met een struisvogel veer
staan in de erfopvolging
klimmen tegen de wind op
drinken tegen de zee
een mansdeel
een kindsdeel
in de halve maan die je hand houdt
ik de man met de schuimlat om de lippen
en zeef het licht
en ben zaadvanger
en ga de papierbaan op zonder benen
en jij houdt de maan en spreekt met de man
over de koepel die de adem bouwt en de graven die de
mummies bewonen
en de ziel wegen
dit eiland ligt in satanisch water
is bewogen
en de hand schrijft de vluchtende mens voor zijn adem
en ziet de tekens
en loopt getergd rond
is kortademig in de overstroming
waartegen wij staan
zijn waanzinnig en dichten
in de koorts van een naam en een ziekte

en lachen tegen de bomen
in de geheimgang ons hart

want wij willen niet sterven met open ogen
zien de gang van de mens en volgen
want in ons hoofd zingt een engel
van de veertien richtingen die wij gaan
met in het midden het beest
dat de stroomregelaar houdt en de stoelen opzet
en zacht rolt afhet register
en volgen de namen
en schreeuwen luid
de hand likt als een hond het papier
en beschrijft de bewaarplaats dit eiland van adem
en verdicht wat aanwezig is
het hart uitkleedt en de bloedstroom toont
daar blaast door de lichamen de wind een gat
zegt de mens wij zijn doorzichtig
draagt een ezel de schepping
houdt de man de verre maan
gaat gebogen onder de last der doden
en heeft grote oren

ik o mijn geliefde sta ontsteld op de scheiding en beschilder
mij tegen de ruimte
op de ruispijp mijn stem
om wat de goden verbraken en losgooiden in brokken
de toorn
die wij zijn
en beschrijven
met de lengte en sterkte van onze benen
en omhelzen met de armen kort en teder

en bewegen in de ruimte en richting ons bekken
want het is waar dat wij onze natuurlijke gang niet verkeerd
hebben
het hoofd rechtop dragen
en tegen de droom staan
dit land
dat is onze drempel
en ligt
en kraakt onder de stampvoet
de waandans van vorm
gemaakt uit dat hoofd
rechtop
en door de hand bewogen
en op- en weggezet
en waanzinnig stilstaan
omdat alles geteld is binnen de grens van dit jachtgebied
ons lichaam
aangeraakt door de heilige aantocht van de gestalten
die zich uit de aarde verheffen
en tot de engel gaan
die hen ontdoet van de nevel der geboorte
en zij ongewenst naakt staan
en zij de vormen zien en de schaamte die schildert
en zij buiten staan
stil
de drempel verheft zich onder hun voeten
het hoofd gaat rechtop
de wind doorboort hun lichamen
zij werpen zich ter aarde tegen de ontluistering
de ontluistering gaat haar gang door het vreemde lichaam
en zij kleurt zwart
dat er nooit meer gelachen kan worden

dat we in een gesticht wonen
geen ventilatie hebben
en waanzinnig worden en zingen
tegen de roetmuur ons lichaam en het geweld van de tralies
der ribben
waarbinnen het hart woont en wiegt en weent
dat er nooit meer gelachen kan worden
en wij de aarde de huid van de moeder met messen kerven
en zij niet meer te bewonen is

maar mijn geliefde belopen wij de straten
en liggen aan de muur
en luisteren
stil in de verbrandingskamers ons lichaam
wij
en slaat de stem alarm
openen de magmakamers der ziel
gaan heen in omhelzing
die is de kringloop
en zien wij de stad der blinden gebouwd in geheimschrift
aan de voet van de grote spreker
op de hoge berg in de navel der dingen
jouw lichaam gebogen over de hoorn
en de stem spreekt goud
is de sleutel der aarde
jij geeft het brood de wijn en de olie
ik deel de magische bloemen uit
wij beschrijven de vormen der mist
en zijn een zachte biografie
die komt van de lippen
die zijn ons broodlichaam
en bewonen een ledig landschap

en zeggen wij zijn bijeen op dit eiland der hoogte
wij knielen ons lichaam in arabische hitte
en zijn de vogelval van de mens
zien de dieren der verschrikking
en zeggen het land ligt uiteen
wij o mijn geliefde liggen uiteen in dit land en houden de
stukken
een centraal thema
dat is het kloppende hart in de stem der velen
dat zijn de namen der mensen die gaan over de aarde
het wonder dat leeft onder een schrikbewind
het omstandig bordeel van de stem
en wij sluiten de alarmketens
landen op lichtbakens
en zijn blind
aan de hand van de ezel der schepping wij gaan
houden onze oren hoog en groot
daarin wonen de apen met de voelspriet begroeid
de voeten gevouwen
en slapende dromen
en zeggen wij zijn de dovemansoren
en wederom wij knielen ons neer in ons lichaam

wij mijn geliefde
wij
tellen geluid
horen het lachen in decimalen
en leggen legende om de dingen die zien
want wij zijn gevangen
voor de geopende deur staat de uitsmijter der stem
in ons lichaam
geknield in elkaar

zo wij gaan over de aarde begroeid met de manshoge namen
in de deernis der stukken
door het land dat uiteen ligt
wij in de vroedschap der stem
tot beeld geworpen
en zien de mensen en dieren door de roodhuid der ogen
gaan geschoeid en ingekeerd door de nacht

wij
o mijn geliefde die mij warm ligt
mij vreemde geschriften schenkt
mij waterloopkundig maakt
en een zinkstuk van stem
mij stelt in de burchten der dagen tot litanie
en zegt zie in mijn oogkassen verandert de kaart
in misverstand behoedt zich de mens
en hij scheef staat
en daartegen is
de vrome kluizenaar in verschrikkelijke verstaanbaarheid
hij ons het leven uitlegt
de overschotten uitdeelt
op de geslachtsregels der stem
hij zelf
gelegen in zijn hoofd dat wij koken
dat wij ontdoen van de huid tot het kaal ligt
en wit op de lippen gebrand wij lezen
ik ben van u allen
neem de schaar der devotie en deel het vlees uit
ontrukt
scheur de doeken van mijn lichaam en kleed u
vlecht de haren
zet de dozen gereed van de mens

en draag de stukken rond
en zingen wij van de heilige voorgangers
en vrezen de ontnuchtering niet
maar bouw in de extase der stem
die wij zijn
ongezien in ons schrikgelaat
want wij gaan door de eeuwen
en leggen in verering het huis uit der mensen
van de bewoning
ontvang de kaarten rond de bomen
die de beplanting zijn en de dragers
gaande op de grenslijn van leven
wij zien hen staan en horen zeggen
wij hebben de kruisstand aangenomen op de horizon
en weten niet wat wij doen
zeggen de dagen en nachten uit van de schaduw
redden de dag der verheffing
vliegen op in de takken van de verrukking
in innigheid met de mens wij bouwen de schoven
en wachten
schimmelvlekken met de groei vol madonna
o ezel van leven
drink en eet ik ben uw stem
en weet van de zwaan die uw lichaam drenkt
strelend de ruimte
blind in de groeve met de droomstok
wit zijn wij
o mijn geliefde van erts bewogen
en ik neem het adresboek en lees de namen
het vruchtlichaam dat de aarde ons houdt
ik ga uit mijzelf staan en maak meubels
om op te zitten

voor de reserve
voor de aanvulling

beschikbaar wij zijn onder de werkende mens en bouwen
geleund over het mechanische huis van de machten
die ons bewonen
in de hondenwacht van de stem
gevuld met voorhistorische monsters
verlaten schubdieren die gaan schuilende over de aarde
in de poten de leer van eilanden wij
en liggen alleen
de hoofden gevuld met lichtbeelden
die ons gemaakt worden
wij klankschouwers en geknield in ons zelf
voorover onder het gewicht van de duizend richtingen
blind
het netvlies vergroot van het lezen der namen
de levenden
de ademhaling eeuwen vooruit
en geknield in ons zelf het beeld dat wij zijn
mijn stem
de oren doof in het gat van de ruimte
o mijn geliefde wij staan in aanbidding en kennen de woorden
niet
uit de gesteldheid van dagelijkse daden
wij zijn het geluid dat gemaakt wordt en breekt
en meten wij
met de maat van de dwingende hand
en verdeeld wij worden over de gevolgen
vertakt in de adem der velen
de namen die staan te lezen
en weten van geen voltooiing

o mijn geliefde die de grote voet heeft en gevleugeld
mijn stem
de genade staat los van de dingen
en de dingen leven door
en ik lees de namen en sta ontsteld
ik ga heen en word in rouw ontvangen
wij weten niet maar het lichaam ligt verspreid over de aarde
een spijkerschrift bleek en verweerd
wij lezen
zijn naamloos
gaan heen
de wind brult om vertroosting
de mens ligt gebogen geknield in zich zelf en zegt de toerzang
dat wij bewaard mogen blijven
en zitten
en blind zijn
en vlakte
en dor
o mijn geliefde het raadsel der regen is groot
wij worden bezaaid met jaren en krijgen een naam

[Ik o mijn stem]

IK O MIJN STEM heb dit roodlied van liefde gezongen
buiten de namen om
tot een rood woordhuis van stem en vrees nu en luister
want de dagen door worden de velen opgehaald bevroren van spraak
doorzichtig gaan zij slapen in de nacht en wonen samen in de
donkere buik der beweging
zij vrezen het komen en gaan van de dagen die zij de dood
bouwen
groepsgewijze beplanting zeggen zij stil en zien hun vingers
zijn onze woorden ziek vragen de letters der ribben
want de dagen door praten wij en worden in duisternis
opgehaald
wij vrezen
wij hebben onze mens vermoord
ik heb mijn mens vermoord
en 's nachts danst de dood in mijn lichaam en hoor ik mijn
moeder praten
zij zegt zie de rook en ruik wat ik ben die wit ben
want ik ben wit en blind in mijn hart
jij slijpt de nagel
jij snijdt een totembed
o grote dood die ik ben ik bouw en vrees u

alle kinderen krijgen een naam
onder de namen liggen mensen dieren en dingen
mijn lijf wordt gemarteld en uitgerookt
en mijn huid ziet zwart
mijn aarde
waar moeten mijn kinderen ontvluchten het huis van de angst
zij lopen de stof uit en redden hun laatste brieven
hakhout is het lichaam
waar valt ons de traan
het oor helaas ligt alleen en luistert
begraven steden spreken de vijanden kwamen verkleed als
wijzelf en
zeiden wij kennen u niet
wij bewaarden alleen onszelf en hebben geen lichaam meer
het staat alleen en verkleed aan de kant
wij zijn onzichtbaar
wij sterven langzaam met historische gezichten
op onze have bouwen wij ons goed en zeggen wij hebben
allemaal een moeder
en de doodsgod zegt het ons na
zij hebben allemaal een moeder
nu weent het volk
het heft de zwarte gezichtstas op en roert in het voorwater
wij moeders zijn wit en dragen ons voort
en buigen ons over en zien
onkruid is de hondsdraf van stem zoals die staat op aarde
zijn de kinderen vervangbaar door het gebeente
wat maken zij
wij zijn dood zeggen zij wat moeten wij doen
want onder de namen liggen mensen dieren en dingen
reeds lang zwijgt de voorvis in de nahand der stem
er wordt een zwarte dood gebouwd

en hoe goed en hoe slecht is het lichaam der mensen
een halffabrikaat voor wie dit maakte
maar als de goden het duister aandoen steek hen het licht op
nooit is het lichaam in onze schoot gemeten schreeuwen de
moeders
zie ons gezicht
roei voort en lees de namen niet
spreek met de wind en sta in het midden
want zonder de zwaartekracht zouden wij leven en gemeen-
zaam met de dingen zouden wij met onszelf zouden wij en jij
tegen alles zouden wij en maken een mythe
wij

zie wij wonen nog samen en maken nog kinderen en geven het
voedsel en de namen door van alles wat wij maken en wat er is
en schrijven het op dat de cochenille een insect is dat op
cactussen leeft en zwartsel wordt verkregen door onvolledige
verbranding en dat de mens een looistof is vol mooie gedach-
ten en de gedachten zelf schrijven wij op en de nacht indigo
blauwen een base en de liefde een deklaag voor allen onder de
hemel waardoorheen wij de maan voor de zon zien schuiven
en wij zeggen zie de zon is verduisterd zij heeft haar lijf
uitgedaan

de kinderen zien toe geschoren van angst
en wij maken vensters en deuren en breken het geluid stuk tot
de godheid zwart onder ons woont
wij zetten hem op in de hemel en zien zijn bek opengesperd
hij spuugt op ons en wij worden zwart
want wat wij maken zegt hij dat is wat wij zijn
op blote voeten van angst
wij

want zie wij hebben de grote moeder losgelaten en haar in
stukken gesneden en de stukken onder de namen gelegd tot
zij dood waren
de dode stukken aten en braakten wij
de stem werd verstikt
de verstikte stem bouwt een vulkaan
de vulkaan spuugt zwarte as over ons allen
gebukt gaat de gestalte der stem en schuilt onder de mens
de mens baart knielende kinderen
eenvoudig lampzwart zegt later de meester en vertelt van de
heiligen van Franciscus die de vogels liefhad en met
moordenaars ligt onder zijn kerk
hij vertelt niet het symbool
dat er rook hing rood om het hoofd van de christus
dat rood is het hoofd van de president
dat zwart is het bloed van de mens dat de huid van de aarde kleurt
onvolledige verbranding leert ons de meester
niet dat wij praten aan de mond van het geld
niet dat wij strelen de stof en haar breken
niet dat wij de wereld wegsturen verpakt in de namen
niet wie redt ons
niet dat wij de vogel houden ons hart een engel van kloppende
ruimte
mensen in de mistbank der stem wij en horen de vissen
schreeuwen
onder water wonen wij en waterdicht moeten wij verder
o geef ons wasdoek voor bekleding en stuur ons de regeerders
weg want het volk bouwt nog in de molens materie en de
wieken der wind maar wat er gemaakt wordt wij stelen en
strijden met één oog dicht
wij groepsgewijs in de schuilkelder der stem

wij willen gered worden
wij willen de geliefde behouden en uitdelen en eten haar
brood

er staat geschreven dat de moeders haar kinderen opnieuw tot
zich nemen in het uur dat de woning zal vallen en heiligen
versteend langs de weg staan te wenen en zeggen wij waren
gaten wij zoeken ons hol opdat de kinderen van de broodboom
eten en zij niet lachende worden spelende zwart en roepen
daar komen de negers met mooie ogen en later gezegd wordt
zij waren zwart maar zij hadden mooie ogen

nee zeggen de kinderen
want nee fossiel zeggen de kinderen
voordat wij sterven worden wij in waanzin gezet
opgebouwd wij in het gesticht van de stem
wij een stamboom
wij bekken op u
beenvis van allen
wij lopen door een oneindige vlakte zij zeggen en zien ons
gaan waarin wij staan onder dode bomen en zijn opgezet met
de dode dieren in dood gras en hebben hoofd en leden
verloren zij liggen zij zeggen dooreen zoals wij gemaakt zijn
uit de stukken dooreen in de voortijd
schepping van stem
worden wij fossiele vondsten voor verwante families
evenwijdige krantenlezers
een gemeenschapsvorm onder de grond levend in kunstlicht
zij zeggen straks stellen wij op onder de aarde wat de huid van
de moeder niet dragen kon en zijn wij electronheilig bestuurd
en reflexie van wat het leven wil en niet anders kan de zeeën
en landschappen voortgeplant in de splitsing der stof

wij dragen gummipakken
de kus zwart op zwarte lippen
levend begraven onder de zon die wij maakten
een maan van aarde
en niks gebeurd
o mijn meerval van stem zoals ik de mens zie gaan over de
aarde
gebukt
materiedier
eindstandig
want er zijn de velen die de stof verzamelen en zijn blind
maar er zijn de weinigen die de stof breken en zijn blind
weet wat gij gemaakt hebt
weet wat gij breekt mij mijn zeeleeuw van stem mijn hond
zie de dierfabel van mijn beschrijving
hoor dit wondermateriaal

[Misschien zei de chirurg]

MISSCHIEN ZEI DE CHIRURG kan ik u beter eerst iets
over de jongen vertellen
hij werd hier gebracht uit de oorlogszone pas kort
geleden en meer dan een vijfde van zijn schedel was
vernietigd en een groot deel van het beschadigde
hersenweefsel moest worden verwijderd
wij opereerden hem tien dagen geleden
de twintigjaar oude oudstrijder trad binnen bleek
glimlachend hier ben ik dokter zei hij
de dokter nam het verband weg
laat uw hand over zijn hoofd gaan zei hij
je kunt niet zeggen waar zijn kunsthoofd begint zei hij
tantalum zei hij
een nieuw materiaal
mythologisch naar Tantalus zei hij
de gekwelde zoon van Zeus
een nieuw materiaal
zei hij
gerustgesteld gaan wij heen mompelt de mens
wij maken alles
van tranen verplegers
van de verpleging een stem die wij verbuigen
de stem zet ons de verbuiging betaald

en u dragen wij in ons zei mij een man een vreemde
metgezel die is de emigrant van ons allen zoals ik ben zei de
man verkeerd op de kaart gelegd en ik beweeg mij ontsteld en
onherbergzaam in de aloude ademhaling en kniel soms neer
over het dal der kinderruimten en spreid mij uit en zeg zacht
zie ik ben de hemelkoe gelijk en wil u voeden o wil mij
voeden want ik ben ondervoed geraakt en ik zie mijn moeder
mij met afgewend hoofd zwakke tekens geven maar versta die
niet en spreek tot vrienden die ik herken in de keerwand van
mijn eigen woorden en zij zijn echo en zeggen hetzelfde en
dan zie ik hoe de ruggen der levenden zich spannen tot een
grote wind ontstaat die mijn lichaam samendrukt en spant tot
een dun doorzichtig vlies en ik sta op barsten en spiegel mij en
schreeuw met mijn laatste adem zie ik ben uw hemel en ik
barst

wie is mijn schaduw

mijn stem heeft vele aangezichten nu zegt de man en mijn
vrienden verstaan mij niet maar mijn vreemdeling slaat mijn
huid tot de bloemen gaan bloeien in het dal der gekromde
ruggen en uit elke zichtbare wervel een boom en zij worden
overwoekerd door het oerwoud en de schreeuwende dieren
en jammeren wij kennen ons zelf niet meer en zij gaan
wandelen

en ik zeg zie zij wandelen en nemen alles mee

maar in de roermond der stem staan zij ruimtevreemd en
mijn oren worden gevuld met het gehuil der moeders over
hun kinderen zij zeggen zij zijn het bos ingegaan alleen wij
hebben hen alleen het bos in laten gaan en nu komen zij om en

mijn ogen zien hen gaan en zoeken en de vaders sporen zij aan
en mijn vreemdeling lacht en zegt zie het oerwoud verplaatst
zich

ik zeg zij zoeken hun kinderen

mijn vreemdeling lacht en zegt zie mijn vriend gij zijt de
hemelkoe gelijk gij zegt en uw huid is doorzichtig en glad
aan de bovenkant maar beneden is niet meer te wonen en
schimmel vreet u aan en overwoekert uw huid tot zij is een
zwarte korst met zweren mijn vriend en ruimtevreemd en ik
u zeg verlaat uw huis voor het te laat is

kijk zei de instructeur wij hebben alles dubbel aan boord
twee knuppels om te sturen
twee knoppen voor licht
twee voor airconditioning
maar als het misgaat schiet je jezelf met stoel en al de
lucht in
zestig meter omhoog
toestel horizontaal
zie kunstmatige horizon
in die stoel zit alles ook een boot om op het water te
landen
en kleurstof om de zee geel te kleuren en voedsel voor
drie weken
en een revolver met zes kogels
radarkogels met een code alleen voor je vrienden
die komen je dan halen
maar de vijfde kogel is een papiertje waarop staat hoe de
zesde te gebruiken
dat is tegen een ellendige dood als de vijand je komt halen

o goedhartige Isis die uw broeder beschermt zonder ophouden
hem zoekt het land in rouw doorkruist en niet rust voor gij
gevonden hebt
o hoe schoon is Re in zijn boot
grote godin o Isis doe ons herleven neem ons zaad tot u en
geef ons
een erfgenaam
zoog onze kinderen in de eenzaamheid een plaats die zij niet
kennen
maak hun armen sterk en als die sterk zijn voer hen binnen
in de grote ruimte van Geb
want schoon is Re in zijn boot
roep luid en breng hem aan land

maar zei de instructeur om jullie overbodig te maken
werken wij nu aan een radarraket
een bestuurbare bom
geen blinde missive
een slechtweerluchtmacht bij uitnemendheid van grote
vernielende kracht
wij blijven dan gewoon op de grond
tot de tanden gewapend zei de instructeur
want wie de maan heeft heeft de aarde

o grote godin die hemel werd
ontsteek de lamp waar gij woont
kom in beroering en vul de plaatsen met uw schoonheid
de aarde ligt onder u
wij liggen onder u
neem bezit van ons en omvat ons
want schoon is Re in zijn boot

maar het land ligt stil van de middagwind
en ik buig mij over en luister
en zie mijn vreemdeling spreekt in het wonder van gister
een weemoedig man met zijn ziel
levensmoe zijn wij en bouwen wij de wereld vol in dit
spookhuis van stem en zijn wij er bij en trekken de muren op
en boren daarna de gaten en begeren een groot licht maar de
gestalten nemen bezit van ons en zijn een photographie pure
om ons de dood uit te leggen die wij zien en dragen en
oprichten tot in de lichamen der hemel en staan blind en
boren wederom gaten en wapenen ons tot de tanden en
hebben een slecht gebit en zeggen
zie wij zijn stinkend wegens u
o moeder wij eten u en keren terug tot het eerste woord
het land ligt stil onder de wind
o dea dia
da kata kai
wij roepen om regen en buffels
o grote geest geef ons buffels buffels buffels
geef ons vette buffels grote geest
wij beschilderen ons gelaat en offeren ons ingewand
geef ons boter melk en kaas
want het land ligt stil onder de middagwind
en slaap slaap slaap
o dea dia
da kata kai

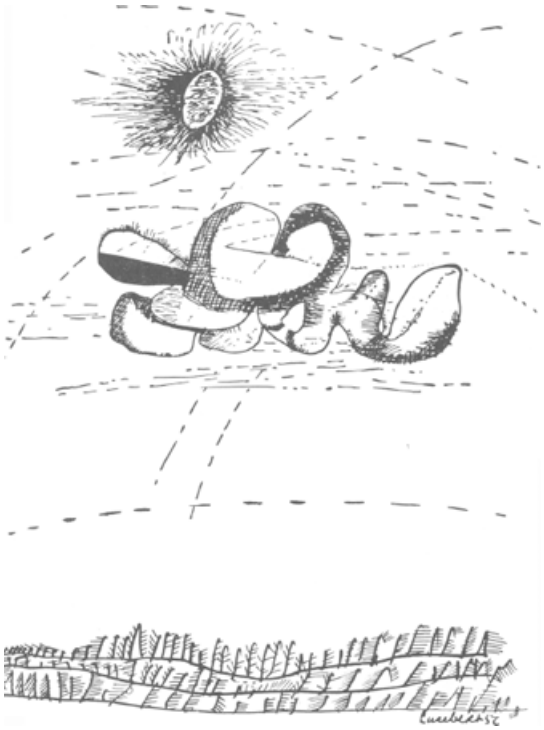

want kijk zei de man
dit is het land
dit de hemel
hier de regen
wij blijven geloven zeg ik
wij mensen
wij staan weer op en strelen de aarde
met mooie bomen wij
die de aarde ons geeft en de vogels
nietwaar de aarde geeft ons alles
ook de vogels
en het kruipend gedierte
en alles aan ons
de aarde
jij
voor ons
ook de schaduwen en de vogels
wij vliegen
naar jou
aarde
en kussen en schaduw
altijd wel schaduw voor de zon
en vogels
wij maken ook mooie tranen voor onze ogen
en stenen
en stoten wij ons dan zeggen wij ha daar ben je
en rapen je op
en dragen je mee
over de aarde
jou
en kussen
en onze vrouwen

kijk zei de man
aarde jij groet ons met de bomen
en wij bouwen een akker
en kussen
en knielen neer en zeggen zie wij zijn weer opgestaan
wij waren dood
mijn hartsvanger
mijn aarde
wij spreken je aan en wij kussen
en het kruipend gedierte
o

o kijk zei de man
een mooie mythe
de aarde schrijft met de hand van de regen
zij betekent de rug van de mens
ons met een mooie huid wij
nu is er de adem
de aarde ademt door zijn bomen

en wij zingen
de mens zingt
en mooi zijn wij want wij hebben alles afgewassen
ook het lijden
o
de vogels vliegen
de mens zingt

kijk zei de man
wij zullen u nooit vergeten
nooit wat gij gemaakt hebt
want zie de aarde wast zich zelf
nu rust zij in zee
zij is temidden der vissen
o vogels van onder water zoals jullie wonen
ook aan de aarde zoals zij zich wast
met haar water
haar zee

o kijk zei de man
de aarde wast zich zelf
en wij op de aarde
de aarde wast ons schoon
en de bomen
en wij kussen het water
onze vrouwen
en onze vrouwen ons
zij zeggen zie de aarde wast zich zelf
en onze kinderen
en schoon
jij aarde
jij wast je zelf

zo staan mannen en vrouwen in de slaapwandel hun stem en
groeten de aarde en zeggen door ons allen stroomt rood het
bloed dat wij maken
en zie wij maken ons zelf
en vragen waarheen stroomt het bloed
waarom
het bloed zwijgt en stroomt door en bouwt mooie kinderen
over de afbraak
door de nieuwbouw
een stad van stem
een land
een wereld
in de slaapwandel hun stem zoals zij staan stil
rood in de mond van hun lichaam

o zeggen de vrouwen wat maken wij
zij vragen
zij vragen wij willen een kind van stem
wij maken het zelf
het loopt
zie
en het woord
hoor
de kinderen die wij maken zien en lopen en horen
zij hebben een stem
de stem van ons bloed dat slaapwandelt op aarde
het stroomt door
waarom
waarheen
door
wij willen o zeggen mannen en vrouwen een kind van stem
en wonen op aarde

en ik adem aarde en stem ik ben een moedervlek vol
schreeuwende kinderen
een hoornbloem liefde
stroom over van haat
en draai met mijn dagen en nachten
mijn ruimte
viermachtig
een plant in het hart van de mensen
zij fotograferen mij
stuifmeel in hun ogen
mij
een lepgewas in grote rivieren en van mijn wateren blind
naaktzadig ik ben de kokervrucht in hun handen
gloeiend van binnen
een steenvrucht ik aan de stap van de mens
en wat er verschijnt op mijn zijden en licht krijgt wordt
voorwerp
een oksel vol bergen
dronken ik in mijn marktgewas spreek ik wartaal
zij vragen waarom
ik ben een beest van extase en ontbind mij
de mens die staat op mijn horizon en bouwt aan zijn
slagschaduw
zij vluchten mijn bossen in of richten hun steden op
een leverziekte ik ben in de stem van hun stenen profeten
maar soms maak ik ijs en speel met het oerwoud
ik word bewoond en uitgewoond
ik ken mijn wraak
mijn zwaartekracht
ze worden in mij begraven
ik ben hun wereldbeeld
een puist vol raadsels

ik bouw hun steden vol geesten en zij knielen neer over het
water van onder en de regen van boven en zij vinden mij uit
en schrijven mij op en zeggen
  zie in hem zit alles
  maar hij schiet te kort

en over de dampkring van mijn daden buiten mijn
weersgesteldheid om zetten zij een woning op
kruipend over mijn huid
zij spreken van hogere krijgstucht en boren gaten in mij die zij
vullen met bloed en gebeden en zij paren en draaien mee tot
mijn moessonhanden hen wassen en afleggen en koesteren en
ik zeg zie ik ben uw vader en moeder en het zaad dat ge slaat
en zie mijn teveel in uw ogen en bleek nu jullie zo gewassen
in mijn handen die u liefkozen mijn hart dat nog klopt
nog lang daarna speel ik met jullie bloemen en vind ik een
nieuw slaapkruid uit
want ik ben het grootste kind in uw wieg en leer het woord
zonder schuld van de schaaldieren slaap die mij bewoont en
streelt een groot sprakeloos dier dat mij glimlachend draait
mij langzaam ademt
mij aarde
mijn
droomlichaam vol geografie
een steenbok van stem ik in het hart van de mens
een zuchtende keerkring
een zebra van licht en donker en stom continent is mijn tong
ik o mens maan van aarde
en verstelbaar masker
want wie kent van mij de huid van de moeder die draait en is
ik
de verloren vorm

in innerlijke duisternis hoor ik het licht en ben herdersvolk
ik geef mij weg mijn ik een lokaal demon
een steen om te beplanten
en buiten adem
en de vrouw gaat zwanger van één en één aan de hand het kind
dat leert van fetisch en vruchtbare akker
o mijn volk wij teisteren en worden geteisterd
ik ken u
ik wensdroom en vroeg op en werken en zin hebben en
doodgaan
weerloos ik
uit mijn eigen vuur
mijn eigen water
en tegen de zool van mijn mensen en dieren
ijs en kinderen maak ik
smelten en geboren
koelen af en hebben gestalte
en onbegaanbaar
een jankende steppe vol vruchtbare violen
en in de mens ik
mijn dier
mijn zwijgende lever afrika
mijn materiehanden oost en west
want ik leef van de wind die ik adem
ik maan van aarde
uitgegraven als globe draai ik in de uitstalkasten en men
gelooft mij niet
want weerloos van waarde een mammouth van tijd
een gevangene met veel fantasie jongleer ik met zeven borden
en maak alles
beschreven en gebrandschat
raadsel van bloed

o mijn dieren mijn zeeën bossen en stromen zie mijn mens
ik orden het gebeente
rook is mijn rythme
ben ik blank
ben ik rood geel of zwart
de telganger van de mens die sterft
land van hout
mijn gele savanne ik sluit mijn ogen en ben verduisterd
in late avond een herberg en een man schreeuwt
zie ik scheur van binnen ik word uiteengerukt
door vier naamloze paarden en nu dood ik vier mensen
ruk hun harten uit en eet die op
want zij vertrapten mijn voedsel

rook en rythme hier ben ik
vier paarden
ik
uw aarde
adem
stem

o dat wij mijn aarde en ik mijn stem *wij* waren en de mens ons
bewoonde
wij een hand vol volk met een kloppend hart
waardoor wij ademhalen
maar mijn stem staat als gordeldier in een nevelwoud
en ik ben het schuilweb van echo
en weet niet waarheen met mijn lege hand
ik lees de lijnen
ik zeg rode tanagra
waar is de waaiboom van menselijk gebaren
en ik niet alleen
een lege hand niet
en ik hoor zeggen de droom is nooit maar een droom
en de aarde mijn stem is het lichaam der mensen
uw voedsel
en rood de tanagra van bloed

is het zo dat ik een gat moet graven om de zeven boven elkaar
gebouwde steden van onze bloedsomloop te ontdekken
de koning mijn echo die staat aan de rand van het graf
die de hand aan zich zelf slaat
en mij legt onder de dubbele plaat van zijn voorhoofd
de mond van de massa beweegt
smeek onze wensen af
uit het diepst van de aarde
en zing
laat in de middag hoort men mij schreeuwen
zij staan gebogen over de afgrond
zij laten een touw neer en halen mij half dood weer boven
rondom mij planten zij op de aarde een vuur en scheren mijn
hoofd kaal en zeggen zing
en ik zeg:

velen van uw volk lagen daar dooreen mannen en
vrouwen
zij durfden hun hoofd niet meer opheffen
ik durfde mijn hoofd niet meer opheffen
zij beantwoordden mijn vragen
ik zag door alle diepten en hoogten
u mijn volk lag in mijn hand en mijn hand was leeg
en zweeg
en gij zwijgt nu ik opgehaald ben als een boom die eeu-
wen in uw moeras heeft gelegen en aan uw adem wordt
blootgesteld en binnen één uur van uw denken uiteenvalt
gij staat met afgelegde oren
uw ogen in kleine kistjes
klein rif van koraal het verstand
want kijk ik ben hier nu een geit en zwaar van mijn jong
en ik sta met mijn kop naar u toe en mijn ogen kijken
naar achteren en voor mij staat het blok van uw stem-
gebaar en ik leg mijn kop er op en ik kijk naar achteren en
uw gebaar neemt het mes en ik werp mijn jong en gij
snijdt mij met uw mes de keel uit en mijn bloed vloeit
over uw gebaar en stem en ik kom veilig beneden en
antwoord en o aarde

zij hangen mij op buiten hun muren in een kooi en zeggen zing
en als ik lach zeggen zij zie hij bespot ons
en als ik ween zeggen zij zie hij heeft berouw
en als ik mijn lege hand laat zien leggen zij daarin
een rotte appel
en als ik hen met de rotte appel gooi zeggen zij
hij is ondankbaar
en zij geven mij dagen niet te drinken en zeggen
hij zal wel doodgaan

en op de dag dat zij mijn dood willen vieren vinden zij de kooi
leeg
zij heffen hun handen en hebben grote ogen
boven hun lege handen en grote ogen vlieg ik een witte vogel
en zing
o aarde
en zet mij op de lege kooi
en ik zing
en zij zeggen zie een vogel zit op de kooi en zingt en is wit
een bijzondere vogel zeggen zij
wij zullen hem vangen en in de kooi doen
zij schreeuwen ja wij zullen hem in de kooi doen
en zijn ogen uitsteken
dan zingt hij mooier schreeuwen zij
wij hadden de dichter zijn ogen moeten uitsteken
dan had hij mooier gezongen
ja
en zij proberen mij mijn witte vogel mijn stem te vangen
maar ik vlieg weg en ben stem
van de bomen mijn aarde en water zing ik en vlieg weg
en er zitten vrouwen nog jaren en tekenen mij uit
en meisjes vlechten een halsband
en een beeldmaker maakt mijn beeld
dat het volk plaatst op de kooi
van de dichter
en ik vlieg en ik zing
ik ben de Bavogel en zweef boven mijn lichaam
mijn aarde
zoals zij de stromen herbergt
de zoete
de zoute
van de twee wateren waaraan de vrouwen zitten

mist boven de monden
en zij verenigen zich
en de aarde staat in hun adem
brood water en lucht
daarom bezin u op uw lijk en keer terug
vogelachtige verschijning
soms heeft men hun armen gegeven voor het scheppen van
water
met het gezicht van de mens
wat wij tot heden deden was vruchteloos
wij willen toverhout
en schilderslinnen de huid van de mens
voor het sieraad
en een groot vuur dat de mist uit de mond van ons hart
verdampt
wij willen verdreven worden
en roepen waar zijn de vrouwen
o Longa Poa waar is je vrouw
waar zijn de boten van dit verdronken land
want ik zink met mijn stem in de verzonken stad
en luid de noodklok
ja over het water lopen
en de mond horen praten
en een adem met vleugels
en o dit geheugen ons lichaam
geprezen zijn wij wij vrezen elkaar
kaalvoet van schaamte
o adem en heer van de stilte streel dit eigendom
maak bladeren en bloemen en sier dit huis van adem op
opdat mijn mens mij kan bewonen

want zij gaan alleen en vrezen hun woning en wat zij bouwden

en zij breken af en roepen de beesten op in hun bloed en tegen
hun kinderen en vervelen zich en vrezen en beplakken
jaarlijks hun ramen met het maandtraject en de leuze een
beperkt aantal plaatsen en vrezen en o adem van schaamte
want de bezittingen van een arme zijn zijn adem en wie ze
wegneemt verstopt zijn neus

want mijn broederhout ik zit neer temidden van u
en één en al oor
ik zie de zwarte maria's van uw voeten gaan
en zegen de zee
de bidlampen uw handen zie ik van materie ontstoken
en één en al oog
ik draag rond temidden van u dit vruchtbaarheidsbeeld
en lever mij uit
om mij staat van u het veemgericht van uw gebaren
en overal
ik sta in uw hart de kleurganger van bloed
en rivier van richting
uit mijn mond spreekt verwaaid van de tong een vrouw uw
woord
en zij is u de moeder

zij zegt dat het haar overkwam sinds die tijd dat men in haar oren spreekt ongevraagd en zij gebruikt wordt als woning en niemand respect meer heeft zoals het in de opstand der nachten en de macht van de ander haar duisternis was en iedereen bij haar introk en nooit meer alleen en geen stilte het oor meer bekend want van de harmonie weten zij niets zoals die eens werd gehoord door mij van voor de tijd dat ik alleen was en mijn macht de poorten van in- en uitgang sloot naar ik wilde en mijn buren mij niet meer bewoonden dan ik zelf en geen paraplu mij mijn slaap moest dekken om de orde te bewaren en ik niet zoals nu een vermoeid priester ben in mijn eigen gebied om de boze te verjagen en mijn gordijnen moet sluiten omdat zij staan aanhoudend in mijn oren en het licht van de dag mij nemen en ik niet meer de zee zie en de vogels het strand en de zon en zo licht alles ik was dat ik zelf wel haast vloog en jong ik en o zo lang al geleden want nu leef ik altijd in 't donker en zij praten maar door en geen ruimte meer voor het wassende graan en de adel mijn ziel zij schenden die en vervalsen de taal die zij spreken zodat alles iets anders is en overtreding der grondwet en zo was het toen ik hoorde zeggen en zag een holle weg helemaal donker gevuld met de stemmen der mensen die je niet zag want het schijnt wel dat de mens onzichtbaar is en alleen met elkaar en de dieren en er niets is dan een krijsende leegte die pijn doet en dat daarom de mens soms lacht en leeg is en niemand meer weet wat gezegd wordt en pijn heeft na het geluk dat hij had en voortleeft in weemoed met zich zelf en de dingen

en zo ben ik u de moeder

en ik hoor en ik zie dat gij opstelt de vaten vol kokende olie
en schreeuwt vloek de vis van de angst uit het water
en zo niet dan heb je gelogen
en zegt zelfs beulen vinden middelen tegen de pijn
en aarde zegt
en beeft
en uw hoofd in de schoot legt en heengaat
en ligt in het donkere deel van de aarde
en niet meer ademt
o mijn broederhout ik zit neer temidden van u
en gij antwoordt niet meer
ik kus u de zool van uw voeten
en gij beweegt niet meer
zo staat de stem dan alleen en word ik van verre geroepen
een lege schedel aan het uiteinde der aarde
en ga ik staan om het tonggewelf van de mens
en vul de tastende hand die sterft
ik bewoon het netgewelf van uw ogen en geef vorm
en sta op uit dit moederschip en voed de dingen
en de dingen zeggen ziedaar een god
een lege schedel vol stem
en kinderen zeggen wij horen de zee
een droom van geluid in de delta der daden
het ruist
zo ga ik mijn stem mij alleen over de aarde en zeg mijn gezang
o zie mijn hangende tuinen vol mens ik
en houd stil mij en ben gestalte en begin te wenen
ik verbrand mijzelf op de scheiding van water en land
en zie wat geboren wordt en tranen telt
en de dingen zeggen zie hij sterft
en zij missen de vorm
maar mijn rook drijft in het oog van de mens

de adem van mijn gestalte
en is het trillingsblok der onzichtbaarheden
de handen der mens de doeners mijn mond
mijn adem streelt de verlatenheid van de menselijke huid
verlaat ons niet
ik ben uw lichaam
ik speel met uw vingers
ik ontdoe u van veel
met mijn strelende worgende vingers
o mijn mens staat alleen in het kloppende hart van mijn stem
een handschrift in uw ogen verloren
een oude legende
zo ben ik het offer de bijl en blok
slaat de loze hand van de mens tegen de schaal en herkent mij
niet
o mijn grensganger dubbel mijzelf
een feestploeg over de akkers
een waterscherm verdriet
uw handwerk
o mijn stem
en zing voor
en zing na
en heb uw lichaam
en ben uw tegenaarde
en bouw in de gestalte der stem
die ik ben
en ben leeg
en bewoon u